

The background of the top half of the page is a photograph of a sports field, possibly a tennis court or a similar outdoor court, with white lines on a dark surface. The field is viewed from a low angle, looking down the center line towards the horizon. The image is slightly faded and has a soft, hazy quality.

**Evaluatie beleidskader
Gezondheid, Sport en bewegen,
gemeente Zeist**

Inhoudsopgave

1.	Aanleiding	3
2.	Aanpak	4
2.1	Het vragenlijstonderzoek.....	4
2.2	De interviews.....	5
2.3	Groepsinterview	6
2.4	Organisatiestructuur	6
2.5	Randvoorwaarden en privacy	6
3.	Resultaten	7
3.1	Gezondheid	7
3.1.1	<i>Respondenten</i>	7
3.1.2	<i>Sterke punten huidig gezondheidsbeleid Zeist</i>	8
3.1.3	<i>Verbeterpunten gezondheidsbeleid Zeist</i>	9
3.1.3.1	<i>Samenwerking tussen en met partners</i>	10
3.1.3.2	<i>Onvoldoende bereik van doelgroep</i>	12
3.1.3.3	<i>Verduurzaming aanbod</i>	13
3.1.3.4	<i>Uitbreiding aanbod</i>	14
3.1.4	<i>Tevredenheid inwoners Zeist over aangeboden activiteiten en bijdrage aan aangeboden activiteiten door inwoners Zeist</i>	16
3.1.5	<i>Regierol gemeente Zeist op terrein gezondheid</i>	18
3.1.6	<i>Kaders uitvoering Gezondheidsbeleid</i>	20
3.1.6.1	<i>Verbinden Gezondheidsbeleid en beleid Sport en bewegen aan Bestaanszekerheidsbeleid</i>	20
3.1.6.2	<i>Werken vanuit het concept Positieve gezondheid</i>	20
3.1.7	<i>Conclusies Gezondheidsbeleid</i>	21
3.1.8	<i>Aanbevelingen voor gezondheidsbeleid</i>	22
3.2	Bestaanszekerheid	23
3.2.1	<i>Respondenten</i>	23
3.2.2	<i>Huidig bestaanszekerheidsbeleid Zeist</i>	23
3.2.2.1	<i>Doelgroep bestaanszekerheidsbeleid</i>	23
3.2.2.2	<i>Pijlers bestaanszekerheidsbeleid Zeist</i>	24
3.2.2.3	<i>Succesfactoren bestaanszekerheidsbeleid Zeist</i>	25
3.2.2.4	<i>Benodigdheden om het huidige bestaanszekerheidsbeleid te houden en versterken</i> ...	26
3.2.3	<i>Verbeterpunten Bestaanszekerheidsbeleid Zeist</i>	27
3.2.3.1	<i>Meer transparantie en duidelijkheid over de beschikbare regelingen en hoe deze kunnen worden aangevraagd</i>	28
3.2.3.2	<i>Meer aandacht voor preventie/vroegsignalering en begeleiding bij schuldenproblematiek</i>	29
3.2.3.3	<i>Hogere financiële ondersteuning om te voorzien in de basisbehoeften van volwassenen en kinderen</i>	29
3.2.3.4	<i>Betere coordinatie en samenwerking tussen verschillende instanties die betrokken zijn bij inkomensondersteuning</i>	29
3.2.3.5	<i>Uitbreiding aanbod en regelingen</i>	29
3.2.3.6	<i>Actualisering van regelingen</i>	31
3.2.3.7	<i>Onvoldoende bereik doelgroep</i>	31
3.2.4	<i>Gebruik regelingen</i>	34
3.2.5	<i>Kaders uitvoering Bestaanszekerheidsbeleid</i>	35
3.2.5.1	<i>Regierol gemeente Zeist op terrein Bestaanszekerheidsbeleid</i>	35
3.2.5.2	<i>Rollen van de partners</i>	36
3.2.5.3	<i>Verbeterpunten in de rol van de organisaties</i>	37
3.2.5.4	<i>Samenwerkingsafspraken</i>	38
3.2.6	<i>Rol bestaanszekerheidsbeleid en participatie</i>	38
3.2.7	<i>Verbinden Bestaanszekerheidsbeleid en beleid Sport en bewegen aan Gezondheidsbeleid</i>	39
3.3	Conclusies bestaanszekerheidsbeleid	41
3.4	Aanbevelingen bestaanszekerheidsbeleid	42
4.	Conclusie en aanbevelingen	43
5.	Bijlagen	44
	Bijlage 1: Vragenlijsten Gezondheidsbeleid en Bestaanszekerheidsbeleid.....	44
	Bijlage 2: Deelnemerslijst.....	52
	Bijlage 3: Toestemmingsformulier	53

1. Aanleiding

De beleidsnota's (1) Sport en bewegen, (2) Gezondheid en (3) Bestaanszekerheid van de gemeente Zeist zijn verlopen. De gemeente wil werken aan twee nieuwe integrale nota's ((1) Gezondheid, sport en bewegen en (2) Bestaanszekerheid). Ter voorbereiding hierop worden een aantal evaluatieonderzoeken uitgevoerd. Deze evaluatieonderzoeken voor thema's Gezondheid en Bestaanszekerheid zijn uitgevoerd door GGD regio Utrecht (GGDrU) in samenwerking met gemeente Zeist. De evaluatie van het thema Sport en Bewegen werd onderzocht door een externe onderzoeker via Gemeente Zeist.

Doelen van het evaluatieonderzoek van het beleidskader Zeist waren als volgt.
Inzicht geven in:

- Sterke- en verbeterpunten van het gevoerde beleid
- Aandachtspunten met betrekking tot de gezondheid en welzijn van de inwoners
- Signalen en wensen en behoeften vanuit het veld
- Gezondheidssituatie en – beleving, wensen en behoeften van inwoners
- Mate van overlap tussen Gezondheidsnota en Bestaanszekerheidsbeleid

De diverse deelonderzoeken moeten resulteren in aanbevelingen voor het nieuw te ontwikkelen beleidskader.

2. Aanpak

De evaluatie is uitgevoerd met een mixed-methods aanpak. Deze aanpak bestaat uit vragenlijsten onder stakeholders betrokken bij gezondheidsbeleid en bestaanszekerheidsbeleid met daaropvolgend interviews met stakeholders van deze beleidsterreinen, focusgroepen met burgers en kwantitatieve analyses van beschikbare data op terrein van gezondheid en bestaanszekerheid.

Als laatst is een groepsinterview gehouden door gemeente Zeist, met gemeenteambtenaren. De voorliggende deelrapportage betreft het vragenlijstonderzoek en de interviews onder stakeholders op terrein van gezondheid en bestaanszekerheid.

De volgende onderzoeksvragen stonden bij dit deelonderzoek centraal:

- Wat zijn sterke- en verbeterpunten van het gevoerde beleid, volgens stakeholders?
- Wat is het bereik van het huidige beleid, volgens stakeholders?
- Hoe verlopen de samenwerkingen tussen de stakeholders en gemeente, en de stakeholders onderling?
- Wat zijn de signalen, wensen en behoeften ten aanzien van het beleid, volgens de stakeholders?
- Wat is de mate van overlap tussen de Gezondheidsnota en de Bestaanszekerheidsnota nu en in de toekomst, volgens stakeholders?

2.1 Het vragenlijstonderzoek

Gemeente Zeist heeft in samenwerking met GGDrU een vragenlijst voor het domein Gezondheid en een vragenlijst voor het domein Bestaanszekerheid opgesteld. Deze vragenlijsten gingen in op verschillende thema's, die werden uitgevraagd met gesloten vragen, toelichtingsvragen en open vragen (zie bijlage 1). Hieronder staan de thema's die zijn uitgevraagd:

1. Vragenlijst stakeholders Gezondheid
 - Inventarisatie activiteiten van partners
 - Integraliteit van het beleid
 - Bereik van de doelgroep
 - Mogelijkheden voor verbetering
 - Rol van Positieve Gezondheid
 - Verbinding van domeinen Gezondheid en Bestaanszekerheid
 - Toekomstbeeld van het beleid
2. Vragenlijst stakeholders Bestaanszekerheid
 - Inventarisatie activiteiten van partners
 - Integraliteit van het beleid
 - Bereik van de doelgroep
 - Mogelijkheden voor verbetering
 - Rollen en samenwerkingen gemeente en partners
 - Aanbod en regelingen
 - Participatie van doelgroep
 - Toekomstbeeld van het beleid

Gemeente Zeist heeft vervolgens een lijst met stakeholders opgesteld binnen deze verschillende domeinen. Deze stakeholders ontvingen een uitnodiging voor het invullen van een digitale vragenlijst van de GGDrU. In totaal zijn 34 vragenlijsten uitgestuurd, waarvan 19 binnen het domein Gezondheid en 15 binnen het domein Bestaanszekerheid. De stakeholders bestonden uit medewerkers van zorg-, welzijns-, en vrijwilligersorganisaties, maar ook wijkverbinders, jeugdwerkers en ambtenaren van de GGD of gemeente Zeist. Zie bijlage 2 voor de lijst met stakeholders.

Na het ontvangen van de eerste mail met de link naar de vragenlijst werd na 1,5 en 2,5 weken nog een reminder uitgestuurd naar de genodigden die nog niet deelgenomen hadden aan de vragenlijst. Het streven was om ten minste per organisatie één ingevulde vragenlijst te verkrijgen. In een aantal gevallen is daarom nog telefonisch contact gezocht ter herinnering aan het invullen van de vragenlijst.

De data zijn opgeschoond en geanalyseerd (frequentieanalyses) in SPSS. Niet volledig ingevulde vragenlijsten telden alleen mee voor de vragen die daadwerkelijk waren ingevuld.

2.2 De interviews

Na het invullen van de vragenlijst zijn 15 stakeholders benaderd voor een interview, om verder in te kunnen gaan op de gegeven (open) antwoorden. Indien de gegeven antwoorden op de vragen verdieping of toelichting nodig hadden, werden stakeholders voor een verdiepend interview uitgenodigd. Daarnaast werd voor de selectie van respondenten gekeken naar de verhouding van het aantal respondenten per domein en de diversiteit in stakeholders. Zeven van de 15 respondenten van de gezondheidsvragenlijst en zes van de 11 respondenten van de bestaanszekerheidsvragenlijst zijn naar aanleiding van deze criteria uitgenodigd voor een aanvullend interview. Een persoon is over beide beleidsterreinen geïnterviewd. Zie bijlage 2 voor de stakeholders die naast het invullen van de vragenlijst ook geïnterviewd zijn. Tijdens het interview werd de ingevulde vragenlijst als leidraad gebruikt. Naar aanleiding van de (open) antwoorden is doorgevraagd voor verdieping van het gegeven antwoord, bijvoorbeeld wanneer een open antwoord voor de onderzoekers kort of onduidelijk was. Ook werd bij sommige antwoorden om toelichting gevraagd, zodat de gegeven antwoorden meer context kregen.

De interviews zijn opgenomen (alleen audio) en getranscribeerd en samenvattingen van de transcripten zijn in Excel ingevoerd, voor een horizontale thematische analyse. Dit betekent dat de verkregen data aan de hand van de thema's in de vragenlijsten geordend en samengevoegd werd. Op basis hiervan werd bekeken hoe vaak overeenkomstige en afwijkende antwoorden werden gegeven. De gegeven interviewantwoorden per thema uit de vragenlijst konden op deze manier met elkaar vergeleken worden. Voor het beschrijven van de resultaten zijn vervolgens gelijkgestemde antwoorden gebundeld tot een zwaarder wegend resultaat, o.b.v. het aantal keer dat een antwoord gegeven werd. De resultaten zijn vervolgens genuanceerd door het toevoegen van afwijkende antwoorden van respondenten.

De interviews werden uitgevoerd door drie onderzoekers, waardoor triangulatie kon plaatsvinden. Na het afsluiten van de interviewfase is een onderzoekersbijeenkomst georganiseerd, waarbij de drie interviewende onderzoekers de bevindingen en eigen interpretaties van de uitgevoerde interviews hebben vergeleken. De verschillen die hieruit zijn gekomen, zijn gebruikt om de resultaten vollediger te beschrijven en waar nodig de resultaten te verdiepen.

2.3 Groepsinterview

Het groepsinterview is uitgevoerd door Gemeente Zeist onder ambtenaren van de gemeente. Resultaten hiervan zijn opgenomen bij desbetreffende thema's in de resultaten.

2.4 Organisatiestructuur

Dit deelonderzoek is uitgevoerd door onderzoekers publieke gezondheid en een GB-functionaris van GGD regio Utrecht.

2.5 Randvoorwaarden en privacy

De gemeente Zeist leverde contactgegevens van relevante stakeholders en leverde de benodigde documentatie en cijfers aan ten behoeve van de analyse van het uitgevoerde beleid.

De interviews zijn opgenomen door middel van de dictafoonapp op de GGDrU werktelefoon. Deze bestanden zijn vervolgens opgeslagen en worden over 6 maanden verwijderd. De audiobestanden op de telefoons zijn direct na overzetten verwijderd.

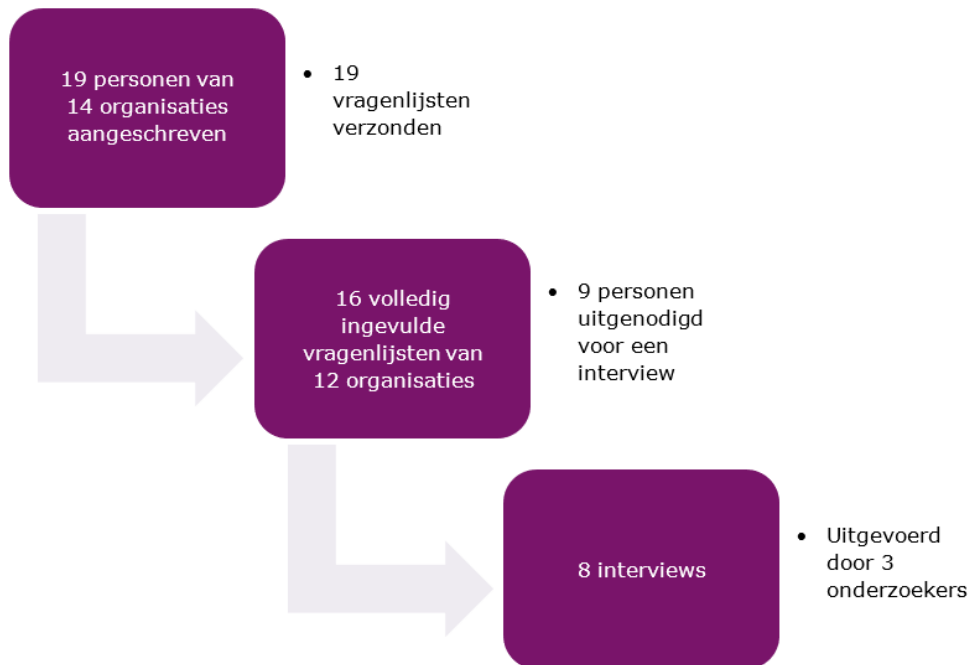
Vooraf aan het interview is een toestemmingsformulier aan de respondent gestuurd (zie bijlage 3). Dit formulier werd voor of direct na het interview ondertekend en teruggestuurd door de respondent.

3. Resultaten

3.1 Gezondheid

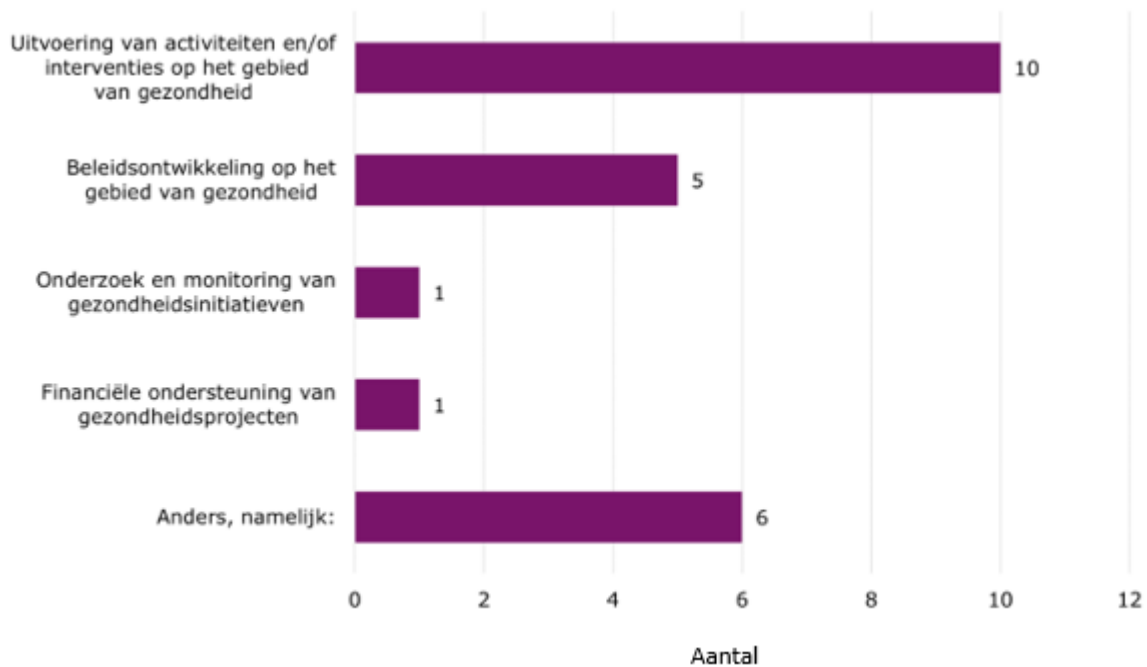
Dit hoofdstuk beschrijft zowel kwantitatieve data uit vragenlijsten als kwalitatieve data van open antwoorden en interviews met stakeholders betrokken bij gezondheid.

3.1.1 Respondenten

Figuur 1 Stroomdiagram respondenten gezondheidsbeleid

Respondenten van de gezondheidsvragenlijst bestonden uit stakeholders van Gemeente Zeist, GGDrU, Sportief Zeist, Humanitas Heuvelrug, Coöperatie ecare4you/Mijn leven 2.0, Meander Omnium, Wijkloophuis Zeist (Kerk en samenleving), Social Impact Matters, stichting Chris en Voorkom!, Omgevingsdienst regio Utrecht/Boswerf, Algemene Senioren Vereniging (ASV), Taalhuis Kunstenhuis Idea, Vollenhove Vooruit, Wegwijscafe en Stichting Hartslag Zeist.

Figuur 2 Manieren van betrokkenheid respondenten gezondheidsbeleid (n=16), meerdere antwoorden mogelijk

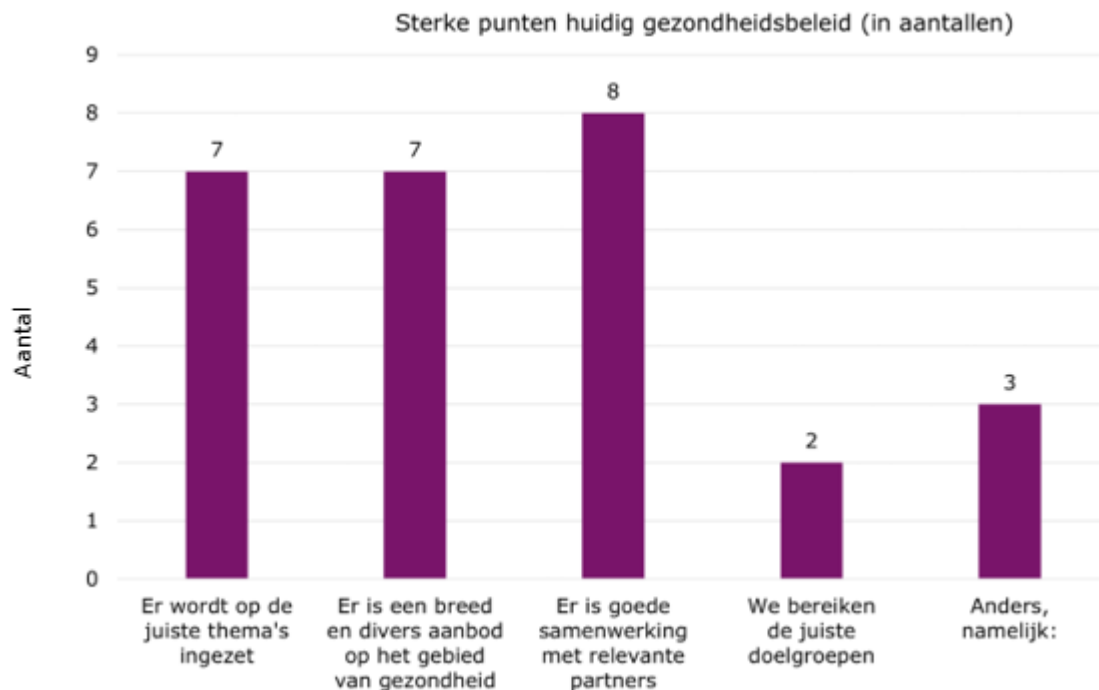
Uit de vragenlijst blijkt dat meer dan de helft van de respondenten betrokken is bij de uitvoering van activiteiten binnen het gezondheidsbeleid. Daarnaast zijn een aantal respondenten ook betrokken bij de beleidsontwikkeling op het gebied van gezondheid (figuur 2).

Andere activiteiten die genoemd zijn, zijn:

- Mensen de mogelijkheid bieden voor ontmoetingen en meedoen in de samenleving;
- Aanpak en netwerk verbeteren voor een zo goed mogelijke eerste 1000 dagen voor kinderen;
- Vanuit welzijn samenwerken met andere zorgpartners in Zeist;
- Bijdragen aan fysieke en mentale gezondheid met behulp van de natuur;
- Belangen behartigen voor senioren;
- Het bevorderen voor goed bereikbare AED's en zorg dragen voor voldoende burgerhulpverleners.

3.1.2 Sterke punten huidig gezondheidsbeleid Zeist

Op de vraag wat de sterke punten binnen het huidige gezondheidsbeleid in Zeist zijn gaf bijna de helft van de respondenten aan dat er binnen het gezondheidsbeleid op de juiste thema's wordt ingezet en dat er een breed en divers aanbod op het gebied van gezondheid is. De helft van de respondenten vindt de samenwerking met relevante partners op dit moment goed gaan. Het bereiken van de juist doelgroepen wordt door slechts twee respondenten genoemd als sterk punt van het huidige beleid.

Figuur 3 Sterke punten van het huidige gezondheidsbeleid (n=16), meerdere antwoorden mogelijk

Tijdens de interviews en als antwoord op de vragenlijst 'Anders, namelijk' geven respondenten aan dat er al een goed aanbod aan gezondheidsbevorderende activiteiten is, zeker op het gebied van voeding en sport en bewegen. Denk aan sportclinics voor de jeugd om een nieuwe sport te proberen, of de Soepkar in Vollenhove om inzicht te geven in gezonde voeding. Het feit dat Zeist een JOGG-gemeente is geworden helpt daarbij. Meerdere respondenten noemen het Sport- en preventieakkoord wat hierin ook belangrijk is.

In de samenwerking is het merkbaar dat de gemeente laat merken preventie belangrijk te vinden. Meerdere respondenten benoemden het feit dat de laatste tijd er stabiliteit is qua ambtenaren, men tevreden is over het contact en de samenwerking en de faciliterende, aanjagende en stimulerende rol van de gemeente heel prettig te vinden.

3.1.3 Verbeterpunten gezondheidsbeleid Zeist

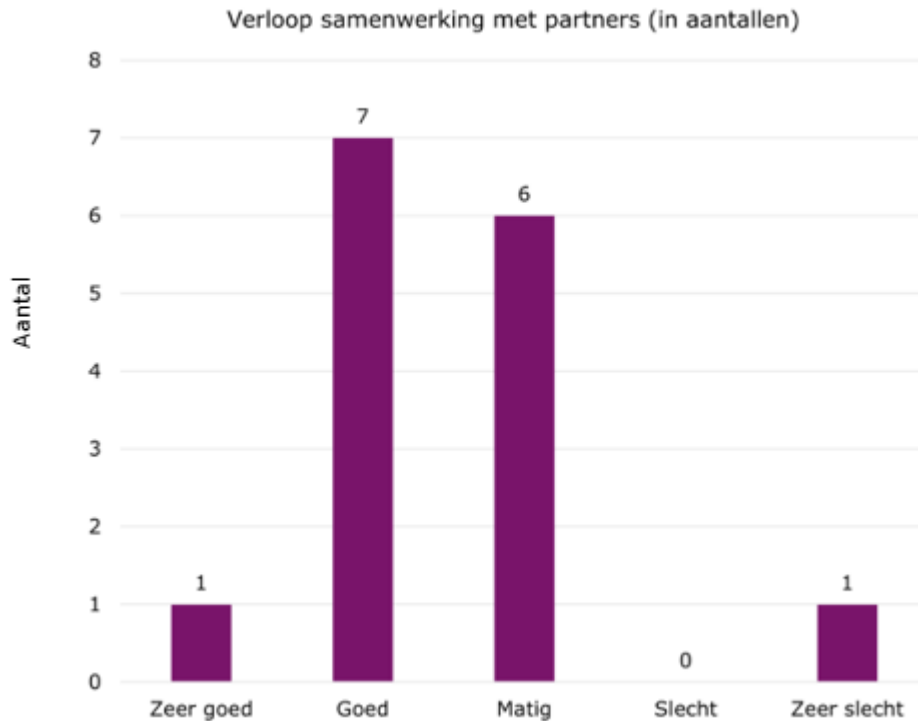
Op de vraag wat er beter kan op het gebied van gezondheid in Zeist hechten de meeste respondenten waarde aan het versterken van de samenwerking met partners (zie figuur 4). Daarnaast wordt een verbeterd bereik van activiteiten en interventies genoemd, alsmede de uitbreiding van het aanbod van activiteiten en interventies of dat dit aanbod beter moet worden afgestemd op specifiekere doelgroepen. Hierin gaat het volgens de respondenten voornamelijk om het verbinden van bestaande projecten, de juiste (doel)groepen en partijen.

Figuur 4 Verbeterpunten huidige gezondheidsbeleid gemeente Zeist (n=16)

3.1.3.1 Samenwerking tussen en met partners

Acht van de 15 respondenten vindt de samenwerking met partners (zeer) goed verlopen (zie figuur 5). Eén respondent vertelt dat onder andere dankzij JOGG de samenwerking met verschillende partners zich goed ontwikkelt. De samenwerking krijgt dan vorm door middel van partneroverleggen waarbij gezamenlijk doelen worden gesteld en iedere partij zijn steentje kan bijdragen. Daarnaast staan veel partijen ook open voor samenwerking en wordt dit goed ontvangen. Er is voldoende motivatie en netwerk om samen te werken, partijen weten elkaar te vinden. Rondom de samenwerking bij Kansrijke start zijn ook positieve geluiden al wordt wel benoemd dat het mooi zou zijn om ook huisartsen en/of POH'ers aan te sluiten.

Figuur 5 Oordeel samenwerking met partners op terrein gezondheid (n=15)

De partijen die positief zijn lijken iets vaker de iets grotere organisaties te zijn terwijl de kleinere organisaties wat kritischer zijn op de samenwerking.

Zo geven aan de andere kant zeven respondenten aan de samenwerking matig tot (zeer) slecht te vinden. Hier worden een aantal redenen voor gegeven:

- Wisselingen van contactpersonen of beperkte inzetbaarheid door tijdgebrek worden genoemd. Hierdoor is het lastig om samenwerkingen consistent over een langere tijd te behouden. Hierdoor raakt contact verloren en daarmee ook de continuïteit van sommige samenwerkingen.
- Een deel van de respondenten die de samenwerking als matig omschrijven, noemen bovendien dat verschillende partijen die samen zouden moeten werken nog teveel vanuit een individuele strategie werken en moeilijk de verbinding vinden. Een helder concept en een gezamenlijke veranderstrategie zou helpend zijn. Een oplossing hiervoor zou een klein team zijn dat de tijd en het budget krijgt om als verbinder tussen de partijen te werken. De partijen zelf komen tijd tekort voor netwerken of het opzetten van nieuwe projecten, tenzij dit in het takenpakket zit en hier financieel ook ruimte voor is. De facilitatorsrol ligt bij de gemeente, de uitvoering ligt echter bij de organisaties en daar is eigenaarschap voor nodig. Een thema waar dit bijvoorbeeld speelt is rondom de samenwerking op terrein van eenzaamheid en bewegen, waarbij volgens de respondenten een eenzijdig contact plaatsvindt, of samenwerken niet tot uitvoering leidt.
- Een ander verbeterpunt om de samenwerking tussen partners te verbeteren gaat over het elkaar beter kunnen vinden, weten waar je die ander voor kunt vragen, elkaar op de hoogte blijven houden en tijd en budget kunnen investeren in deze samenwerkingsonderdelen. Een website met contactgegevens werd door een respondent geopperd als een oplossing hiervoor.

- Goede samenwerking is nu nog te afhankelijk van de sleutelpersonen of aanjagers binnen een wijk of organisatie. Het is volgens de respondenten noodzakelijk dat de gemeente zich gaat inzetten voor continuïteit. De gemeente mag volgens de respondenten meer optreden als aanjager voor deze samenwerkingen. Waarin ze dan nadruk legt op het benaderen van de diverse organisaties als onderdeel van een netwerk, waarin onderling vertrouwen belangrijk is en een voorwaarde om goed samen te kunnen werken, zo gaf een van de respondenten mee.
- Veel samenwerkingen gaan verloren door de korte termijn doelstellingen en aanpak. Door meer langere termijn doelen en financiering te borgen wordt de samenwerking versterkt. Vollenhove is hierin als positief voorbeeld genoemd. Hier liepen voorheen tal van kleine projecten naast elkaar. Nadat er meer gewicht en budget naar de grote partijen ging, ontstonden er grotere projecten met meer kans op continuïteit.

3.1.3.2 Onvoldoende bereik van doelgroep

Tien van de veertien respondenten geeft aan dat het gezondheidsbeleid niet altijd de juiste doelgroepen bereikt. Zeist heeft een diverse bevolkingssamenstelling met mensen die meer en minder zelfredzaam zijn. Dit rechtvaardigt een ongelijke investering in bepaalde groepen. Daarnaast weten we dat bepaalde groepen lastig te bereiken zijn. Ook de respondenten in dit onderzoek geven in de interviews aan dat sommige groepen nog regelmatig buiten de boot vallen, omdat ze moeilijk te bereiken zijn, niet digitaal zijn, maar ook door gebrek aan passend aanbod voor deze groep of omdat het aanbod nog te versnipperd is. Groepen die genoemd worden zijn ouderen, (eenzame) jongeren en jongvolwassenen, maar ook jonge meiden en vrouwen als het gaat om sportaanbod.

Oplossingen om het bereik te vergroten:

- *In kaart brengen doelgroepen:* Over het algemeen geldt: Zeist heeft een diverse bevolkingsgroep. Volgens sommige respondenten zit de uitdaging daarom vooral in het bereiken van mensen die nog niet participeren, zoals nieuwkomers, mensen met een laag inkomen, niet-westerse achtergrond etc. Het is positief dat er jeugdfondsen en dergelijke bestaan, maar er zijn nog te veel groepen en thema's die buiten deze fondsen vallen en wel een dergelijk fonds kunnen gebruiken. De doelgroepen en de bijbehorende gezondheidsrisico's zouden eerst goed in kaart gebracht moeten worden om te beslissen door wie en hoe ze bereikt moeten worden.
- *Gebruik meerdere vormen/strategieën om de doelgroep te bereiken:* Hierbij is het volgens een van de respondenten van belang zich te realiseren dat er niet 1 manier is maar misschien wel vijf manieren om mensen te bereiken. De kunst is creatieve manieren te zoeken. Dat betekent soms buiten gebaande paden gaan. De doelgroep zou je niet moeten benaderen op hun problematiek, maar je zou moeten aansluiten op onderwerpen waarop mensen zich uitgenodigd voelen om te participeren: stoelyoga, voedselfestival.
- *Doorverwijzen door ketenpartners:* Een andere oplossing is door nog meer samen te werken en groepen bijvoorbeeld naar een bepaalde interventie te laten verwijzen door een huisarts. De respondenten die positiever waren over het bereiken van inwoners noemden onder andere dat de doorverwijzingen op maat goed werk verrichten. Ook Zorg4Zeist, waar bewoners kunnen zien waar ze aanspraak op kunnen maken, werkt goed en heeft vooral meer bekendheid nodig.
- *Gebruik maken van elkaars communicatiekanalen:* Ook gebruikmaken van elkaars communicatiekanalen (zoals bijvoorbeeld het social mediakanaal van de gemeente) werd genoemd als een methode om bereik te vergroten.

- *Actief benaderen:* Door meerdere respondenten wordt aangegeven dat het actief benaderen van kwetsbare doelgroepen van belang is om hen aan te laten sluiten bij interventies op terrein van gezondheid. Uit de gesprekken bleek dat ouderen bijvoorbeeld actief worden benaderd voor deelname aan eenzaamheidsprojecten. Dit geldt in veel mindere mate voor jongvolwassenen, terwijl ook daar de eenzaamheidsproblematiek sterk aanwezig is. Jongvolwassenen vragen niet snel om hulp, dat betekent dat laagdrempelige toegang zoals bij Meander Omnium, niet genoeg is. Meerdere respondenten geven dan ook aan dat er een actieve aanpak moet zijn om de jongvolwassenen te bereiken, bijvoorbeeld via school en studie, buurten en wijkservicepunten.
- *Zorg dat aanbod aansluit op de doelgroep:* Wanneer de jongvolwassenen wel bereikt worden, is er volgens de respondenten te weinig aanbod, niet alleen in het thema eenzaamheid, maar alle thema's, om ze te helpen en in zicht te houden.

“

*"Alles wordt digitaal en er is een groep die hier niet mee kan omgaan, hoe kun je die groep alsnog bereiken? En de eenzame jongeren vallen ook buiten de boot. Alles moet laagdrempeliger en dichterbij en minder digitaal voor de kwetsbare groepen."
– medewerker Meander Omnium*

- *Benut of breidt succesvolle interventies om in contact te komen met de doelgroep uit.* Een aantal voorbeelden: De Gouden Koets, het golfkarretje dat door Kerckebosch rijdt om ouderen te helpen naar de supermarkt, tandarts e.d. te gaan, zou volgens de ASV Zeist verder in Zeist uitgerold moeten worden. Het 75+project heeft nog meer laaghangend fruit opgeleverd waar organisaties als Meander Omnium en de eerstelijns hulp verder op in kunnen zetten als het gaat om eenzaamheid en hulpbehoefte.

“

"Maatjes projecten kunnen ook heel belangrijk zijn. Dat mensen voelen dat ze er niet alleen voor staan." – Kerk en Samenleving

3.1.3.3 Verduurzaming aanbod

Door projecten voor langere tijd te borgen ontstaat duurzame samenwerking maar kan ook meer bereikt worden is door verschillende respondenten genoemd. Aangegeven werd dat projecten momentum verliezen als er geen duurzame langetermijnstrategie is opgezet. Zoals bijvoorbeeld bij de inzet van vrijwilligers of een school als kartrekker.

Een voorbeeld hiervan is Welzijn Op Recept (WOR). Het is een project waarbij maar met mate met vrijwilligers wordt gewerkt. Tegelijkertijd is er een tekort aan professionals, waardoor het project draagvlak verliest.

Ook het 75-plusproject wordt als voorbeeld genoemd. Het project loopt goed, maar meer dan één visitatie zou voor veel meer impact zorgen. Samen met vrijwilligers, die makkelijker achter de voordeur komen, loopt dit al beter maar dit is niet voldoende, de draagkracht (middelen, personeel) lijkt nog te klein.

3.1.3.4 Uitbreiding aanbod

Ondanks dat men vindt dat er op de juiste thema's wordt ingezet en er aan een breed palet aan thema's wordt gewerkt, worden nog thema's genoemd die meer aandacht zouden behoeven. Om het aanbod passend te laten zijn werd aangeraden om de betreffende doelgroep te laten meedenken.

*"Laat senioren meedenken en denk niet voor hen."
– Algemene Senioren Vereniging Zeist*

De volgende gezondheidsthema's zijn door respondenten genoemd om extra op in te zetten de komende jaren:

- **Positieve gezondheid:** dit stimuleert om breed naar gezondheid te kijken en de problematiek integraal aan te pakken. Oplossingen van problemen zitten vaak in het systeem en oorzaken van problemen hebben een brede achtergrond. Belangrijk om soms ook de oplossingen in de aanpassingen van de systemen te zoeken.
- **Mentale gezondheid:** vraagt nog om een goede aanpak. De energiecrisis, de woningcrisis, de bezuinigingen op cultuur hebben hun weerslag op de mentale gezondheid van inwoners. Het is daarom het meest kansrijk als het wordt aangevlogen vanuit meerdere beleidsterreinen. Deze signalen kwamen niet alleen vanuit de interviews. Ook in het groepsinterview met de ambtenaren werd benoemd dat er ingezet moet worden op de mentale weerbaarheid, op alle leeftijden. (Chronische) stress kan voorkomen worden met mentale weerbaarheidstraining- en ondersteuning.
- **Eenzaamheid:** voor verschillende doelgroepen (ouderen, jongvolwassenen). Onder jongvolwassenen is hier maar een beperkt aanbod op.
- Middelengebruik o.a. onder jongeren (alcohol, drugs, roken); Het Recovery-college van Enik, zou in Vollenhove voor minder druk op de eerstelijnszorg kunnen zorgen. Het Recovery-college is namelijk een herstelacademie voor mensen met verslavingsproblematiek, gerund door ervaringsdeskundigen. Inzet van deze interventie kan de toestroom naar de eerstelijnszorg verminderen.
- **Overgewicht, gezonde voeding en passend beweegaanbod:** Meer voorlichting rondom voeding zowel voor de jeugd als, ouders, scholen, sportclubs etc. Voedingslessen op scholen worden als zeer waardevol benoemd. Vanuit het project Groen doet Goed wordt gepleit om voedingslessen te combineren met kennis over de natuur, omdat het een sterke combinatie is.

"Ik denk dat die voorlichtingen vooral gericht moeten zijn op wat er allemaal aangeboden wordt. Overal wordt snoep en frisdrank aangeboden. Er moet fruit en water liggen op openbare laagdrempelige plekken denk aan voetbalkantines en wijkcentra. Er is alleen maar slechte voeding te vinden, dus we moeten ook nadenken over het aanbod."- medewerker Meander Omnium

"Moestuïneren draagt bij aan allerlei facetten van duurzaamheid. Je kunt voedsel ook van dichtbij halen in plaats van heel ver weg, denk aan een avocado. Daarnaast is het wetenschappelijk aangetoond dat kinderen die hun eigen groenten hebben gekweekt, daadwerkelijk meer groenten en fruit lusten. We streven naar scholen met een groene omgeving of een groen schoolplein. Zo kan je heel veel buiten doen. Niet alleen natuureducatie, maar ook rekenen en taal. Er zijn nog legio kansen! Met name om, naast sport, bewegen en cultuur, de groene poot nog meer in beeld krijgen. Te zien dat groen goed doet, niet alleen voor kinderen maar voor jong en oud. Tijdens de bijeenkomsten van het preventie-akkoord viel het me op dat de componenten voeding en groen nog misten."
– Groen Doet Goed

- Als het gaat om gezondheidsaanbod voor specifieke groepen, benoemen de respondenten het sportaanbod, zoals voor 55+ en 80+ groepen met een migratieachtergrond. Daar is nog onvoldoende aanbod voor, zoals het gescheiden kunnen sporten voor mannen en vrouwen. Bewegen is onderdeel van gezondheid en preventie van gezondheidsproblemen. Er is een groot aanbod van sport op de basisscholen, maar als de kinderen ouder worden, is dit aanbod om sporten uit te proberen een stuk kleiner en minder zichtbaar. Sport zou volgens sommige respondenten daarom structureler aangeboden moeten worden voor veel meer (hogere) leeftijden en doelgroepen. Als het gaat om scholen, zien de respondenten dat onder andere het laagdrempelige sportaanbod, zoals regelmatige sportclinics vanuit scholen, verdwijnt zodra kinderen naar het voortgezet onderwijs gaan. Door te investeren in een doorgaande lijn met sportclinics en workshops, ook na de basisschool, blijf je kinderen prikkelen om te sporten.
- Gezond en zelfstandig ouder worden: ouderen helpen na te denken hoe gezond oud te worden. Wat moet je daarvoor organiseren? Daarnaast lichamelijke verzorging waaronder mondzorg: veel ouderen verwaarlozen hun gebit. Een goed gebit is van belang voor een goede gezondheid. Het NUZO heeft destijds prachtige folders gemaakt over gebitsverzorging. Vallen is een belangrijk gezondheidsprobleem voor ouderen wat zorgt voor veel ziektebelasting en zorggebruik. Effectieve interventies zijn voorhanden.
- Doorstroming woningen: stimuleer ouderen kleiner te gaan wonen bijvoorbeeld met behulp van woningcoaches die met de oudere in gesprek gaat over mogelijkheden maar ook de behoefte ophalen.
- Eerste 1000 dagen: o.a. uitbreiden van het aanbod Centering Pregnancy naar Centering Parenting, zodat nieuwe ouders meer informatie kunnen krijgen en ervaringen kunnen delen. Dit kan ook leiden tot nieuwe contacten onder de ouders, die met elkaar op een laagdrempelige manier opvoedvragen kunnen bespreken.
- Kansengelijkheid t.b.v. gezondheid: Er is een verschil in mogelijkheden in (aanvullende) zorg en aanbod voor mensen die dit wel en niet kunnen betalen.

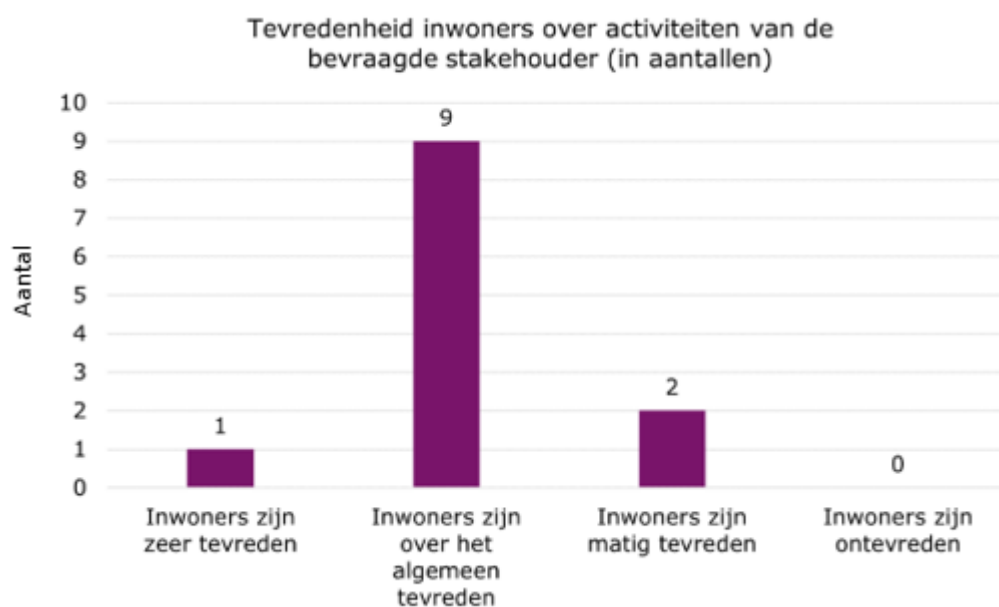

"Hoe zorg je ervoor dat kinderen uit gezinnen met weinig geld ook naar iets als 'Monkey Moves' of Nijntje beweegdiploma kunnen t.b.v. motorische ontwikkeling? Eigen bijdragen voor allerlei soorten zorg, maken mogelijk ook dat mensen ervan af zien (op tijd) hulp te zoeken." – Aanjager Coalitie Kansrijke Start Zeist

Dikgedrukte thema's zijn door meerdere respondenten genoemd.

3.1.4 Tevredenheid inwoners Zeist over aangeboden activiteiten en bijdrage aan aangeboden activiteiten door inwoners Zeist

Voor zover de respondenten dit weten, zijn de inwoners tevreden over de activiteiten die aangeboden worden (zie figuur 6). Een kanttekening die door de respondenten werd gemaakt in de interviews was dat de daadwerkelijke tevredenheid moeilijker te meten is, aangezien ontevreden inwoners vaak uit het zicht verdwijnen.

Figuur 6 Inwonerstevredenheid t.a.v. de aangeboden gezondheidsactiviteiten (n=12)

Factoren die van invloed zijn op de tevredenheid t.a.v. de aangeboden gezondheidsactiviteiten zijn:

- De financiële kosten: In de gesprekken met de stakeholders werd vooral het belang van financiële ondersteuning voor de inwoners die de activiteiten niet kunnen betalen, of scholen die te weinig budget hebben om meerdere belangrijke activiteiten binnen te halen, benadrukt.
- Laagdrempeligheid: Ook is het belangrijk om de drempel tot activiteiten te verlagen, zoals dit ook gebeurd is met het Wegwijscafé. Door een open sfeer te creëren en zowel professionals als vrijwilligers in te zetten wordt de drempel verlaagd. Inwoners willen met concrete oplossingen verder kunnen en het Wegwijscafé heeft hier een werkende aanpak voor opgezet.
- Een factor die ook bij kan dragen aan de tevredenheid met de aangeboden gezondheidsactiviteiten is de mate van inspraak die bewoners hebben bij de keuze voor of vormgeven van de gezondheidsactiviteiten.

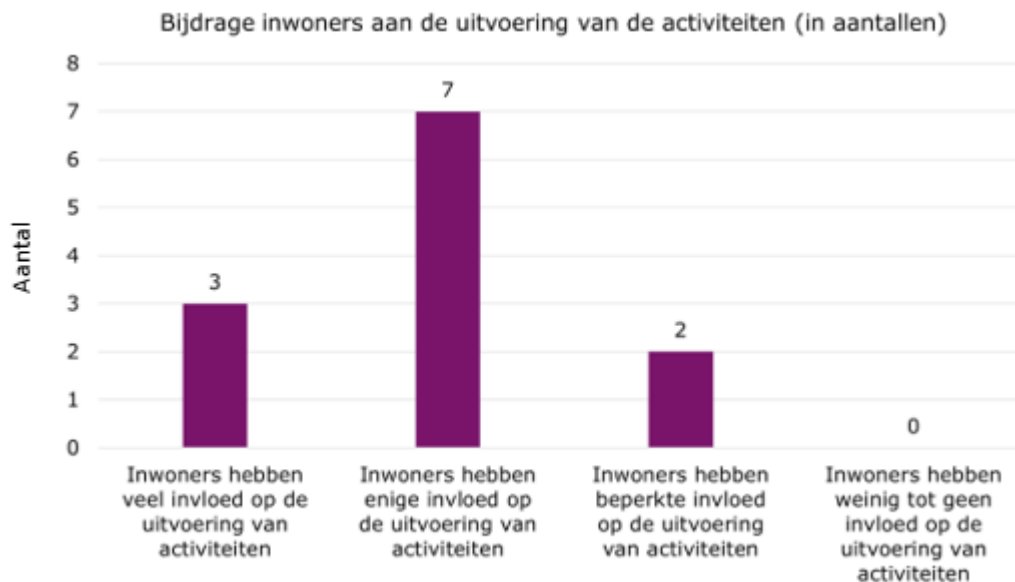

Figuur 7 De bijdrage van inwoners aan de keuze van activiteiten (n=12)

Uit de vragenlijst gaven het merendeel van de stakeholders aan dat inwoners enige tot veel invloed hebben op de keuze voor activiteiten (zie figuur 7). De mate waarin inwoners bijdragen aan de keuze voor gezondheidsactiviteiten (figuur 7), is volgens de respondenten verdeeld. Sommige partijen geven aan samen te werken met lokale particuliere initiatieven of vragen de inwoners om onderwerpen voor de activiteiten, waardoor er invloed doorvloeit in de activiteiten. Andere partijen geven aan dat de activiteiten niet te kiezen zijn, of dat de inwoners nog onvoldoende betrokken worden bij deze keuze.

“Ik vind het belangrijk dat het Gezondheidscafé zoveel mogelijk aansluit bij waar inwoners ook echt behoefte aan hebben. De neiging is al snel om zelf dingen te gaan organiseren, maar ik hoop dat we in de toekomst een beweging van inwoners krijgen die zelf dingen gaan organiseren binnen het Gezondheidscafé en in de wijk. De uitdaging is ‘hoe krijg je deze beweging op gang?’ – medewerker GGDrU

Figuur 8 Bijdrage van inwoners aan de uitvoering van gezondheidsactiviteiten (n=12)

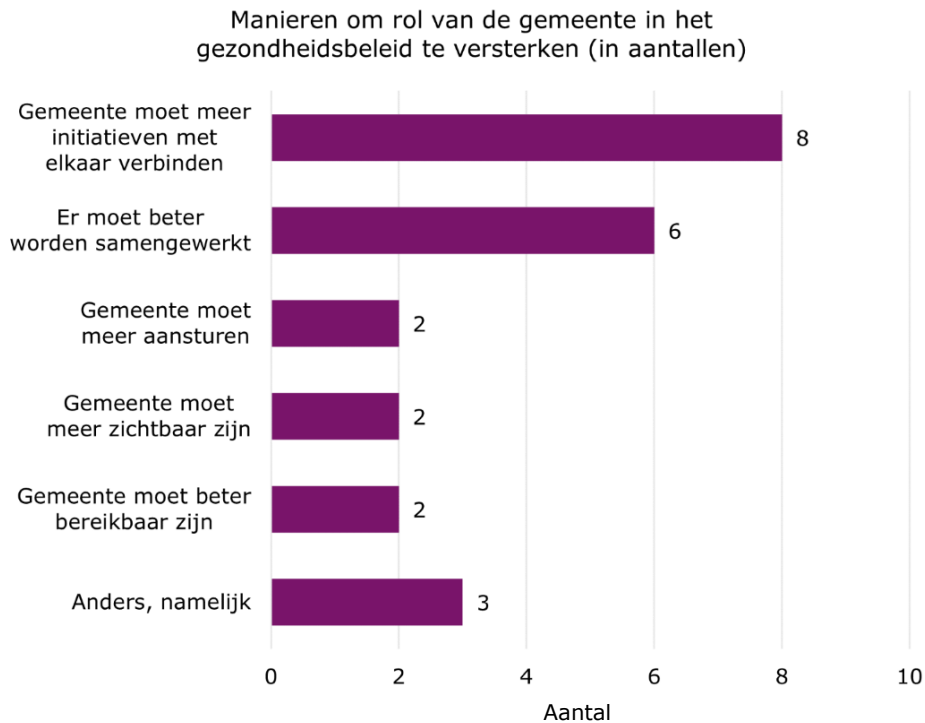
De meerderheid van de respondenten geeft aan dat inwoners (enige) invloed hebben op de uitvoering van gezondheidsactiviteiten (zie figuur 8). Vaak worden professionals ingezet, omdat dit voor de vakkundigheid, veiligheid, of bereidheid noodzakelijk is. Daarnaast wordt wel om input en invulling van de activiteiten gevraagd, aan bijvoorbeeld ouders van schoolgaande kinderen.

Een mooi voorbeeld van een interventie waar het goed lukt om de bewoners te betrekken is het Gezondheidscafé dat voor 50% door buurtbewoners wordt gedragen.

3.1.5 Regierol gemeente Zeist op terrein gezondheid

Op de vraag of de gemeente Zeist op het gebied van gezondheid een duidelijke regierol zeggen alle respondenten dat de gemeente dat inderdaad doet. Tien van de dertien respondenten gaven aan dat dat beter kon. Respondenten benoemen hierin verschillende rollen voor de gemeente: verbinden, samenwerken, faciliteren en aanjagen.

De gemeente kan haar rol in het gezondheidsbeleid volgens de respondenten versterken door het met elkaar verbinden van verschillende initiatieven, door het verbeteren van de samenwerking en door meer te sturen (zie figuur 9). Het vergroten van de zichtbaarheid en bereikbaarheid van de gemeente wordt door twee respondenten genoemd.

Figuur 9 Manieren om de rol van de gemeenten op het gebied van gezondheid te versterken (n=15), meerdere antwoorden mogelijk

- **Initiatieven aan elkaar verbinden:** Volgens de respondenten is vooral het verbinden van initiatieven binnen de gemeente een belangrijke taak om gezondheid te bevorderen in Zeist en doet de gemeente dit ook al gedeeltelijk. Dit kan bijvoorbeeld door verschillende partijen bij elkaar te brengen en ideeën te laten uitwisselen, zodat men leert breder te kijken dan alleen het eigen taakveld.
- **Beter samenwerking:** Ook moet er beter samengewerkt worden tussen de gemeente en partijen. Dit verliep de afgelopen jaren moeizamer volgens de respondenten, door het ontbreken van een vast contactpersoon.

"Er zitten veel verschillende mensen met ontzettend veel verloop. Nu hebben we goed contact dankzij een vaste goed bereikbare contactpersoon, maar 2 jaar geleden hebben we dat moeten missen vanwege veel afwezigheid. Vast personeel zorgt voor een duurzamer contact. Voor ons is het soms ook nog even zoeken wie we nodig hebben voor een bepaald contact omdat ons werk geregeld ook andere domeinen raakt."

– Teamleider Sportief Zeist

Daarnaast moet de gemeente ook blijven inzetten op samenwerking tussen partijen. Het onder leiding van de gemeente toewerken naar een gezamenlijke doelstelling met ook andere beleidsterreinen is een manier om tot een gezamenlijke focus te komen en effectiever te kunnen zijn.

Een andere methode die de gemeente Zeist gebruikt om samenwerking tussen partijen te stimuleren/faciliteren is de inzet van de doorbraakmethode: het samenbrengen van partijen om tot een oplossing komen en niet stoppen voor er een oplossing op tafel ligt. Zo kunnen bij ingewikkelde projecten toch successen ontstaan, zoals bij de Welzijnstafel.

Respondenten zijn positief over de manier waarop de gemeente initiatief in de samenwerking tussen partijen, maar geven aan dat de gemeente hierin ook ondersteund worden door sleutelfiguren. Bijeenkomsten met de juiste sleutelfiguren kunnen ervoor zorgen dat er snellere en concretere besluiten kunnen ontstaan.

- **Betere zichtbaarheid en bereikbaarheid van de gemeente:**
Een gemeente die zichtbaar en bereikbaar is, is van belang om de samenwerking te bevorderen, maar ook om de regierol goed te kunnen pakken. Als het gaat om het faciliteren van lopende initiatieven is zichtbaarheid naar inwoners en professionals toe belangrijk om uiteindelijk meer zichtbaarheid voor de samenwerkende partijen te creëren. Samenwerkende partijen worden immers beter gevonden via een grotere partij, zoals de gemeente. Dit kan bijvoorbeeld door de partijen een podium te geven via een van de (sociale media) platforms van de gemeente. Ga als gemeente achter de initiatieven staan waarin geïnvesteerd wordt. Zo krijgen de interventies en organisaties meer bekendheid, waardoor ze beter worden gevonden en de drempel voor doelgroepen lager wordt.

3.1.6 Kaders uitvoering Gezondheidsbeleid

3.1.6.1 Verbinden Gezondheidsbeleid en beleid Sport en bewegen aan Bestaanszekerheidsbeleid

Nagenoeg alle respondenten zien mogelijkheden om het Gezondheidsbeleid, beleid Sport en bewegen en het Bestaanszekerheidsbeleid meer met elkaar te verbinden.

Volgens de respondenten is het bijvoorbeeld belangrijk om gezamenlijk naar de doelstellingen te kijken en op basis daarvan activiteiten in te zetten. Het liefst vanuit meerdere domeinen tegelijk. Respondenten geven aan dat het dan niet alleen over het gezondheidsdomein moet gaan maar ook over de doelen wat betreft sportdoelen, welzijn enzovoorts zou kunnen gaan. Door van tevoren gezamenlijke doelen op te stellen, kunnen de juiste mensen en middelen op de benodigde plek ingezet worden. Dit kan ook door middel van het ophalen van vragen per domein, door de accountmanagers, waarna accountmanagers onderling de plannen beter op elkaar kunnen afstemmen.

Respondenten benoemen ook het verbinden van preventieve en curatieve zorg, door middel van leefstijlinterventies en financiële ondersteuning. Alleen die verbinding laat al zien dat de domeinen verbonden zijn.

Een belangrijke noot bij de verbinding van de domeinen is om de bestaanszekerheid niet uit het oog te verliezen. Er is al veel samenwerking rondom sport- en preventie, maar bestaanszekerheid moet hier volgens de respondenten sterker bij betrokken gaan worden.

"Vanuit Kansrijke Start organiseren we een Netwerkcafé met als thema geldzorgen (link met bestaanszekerheid). De kunst is om dat ook goed op te volgen, wat daaruit komt, daar heb je trekkers voor nodig. Blijvend informatie uitwisselen, zorgen dat belangrijkste beleidsmedewerkers en partners ook het grotere plaatje kennen en zo kansen zien en benutten om te verbinden. Dat kan je niet vanuit één invalshoek benaderen, maar vraagt om een integrale aanpak en brede betrokkenheid." – Aanjager Coalitie Kansrijke Start Zeist

3.1.6.2 Werken vanuit het concept Positieve gezondheid

De gemeente Zeist zou graag nog meer vanuit het concept Positieve Gezondheid werken en wilde met dit onderzoek ophalen hoe de stakeholders hier tegenover staan. Alle respondenten staan (zeer) positief tegenover het gebruik van het concept Positieve Gezondheid in het gezondheidsbeleid.

Zij vinden de verbinding van verschillende gezondheidsfactoren zoals in het concept positieve gezondheid heel bruikbaar binnen het gezondheidsbeleid. Hierdoor is een verschuiving gemaakt naar meer focus op preventie.

Dit vinden ze een belangrijke insteek als het gaat om gezondheidsbeleid. Dit haakt volgens hen ook aan op het versterken van samenwerkingen tussen partijen, om alle factoren te kunnen ondersteunen/versterken. Doordat professionals over en weer naar elkaar verwijzen, wordt samenwerking versterkt.

"Ik vind het verademend dat er vanuit dat perspectief gekeken wordt, want gezondheid is zoveel meer dan je lichamelijk goed voelen. Het maakt ook samenwerking met andere beleidsterreinen makkelijker en logischer."

– Coördinator sport- en preventieakkoord Zeist

Door de focus op eigen regie zet men inwoners in hun kracht. Wellicht is het belangrijk dat er vanuit de curatieve zorg een brug geslagen kan worden naar eerstelijnszorg en de thuissituatie/leefstijl.

Daarbij rijst vooral de vraag: hoe kunnen we de inwoners ondersteunen als het gaat om Positieve gezondheid? Uit de gesprekken blijkt dat als het gaat om eigen regie, het belangrijk is om er niet vanuit te gaan dat inwoners dit direct zelf kunnen. Hier hebben sommigen ondersteuning bij nodig.

Respondenten noemen verschillende manieren waarop Zeist meer vanuit de Positieve gezondheid zou kunnen werken:

- Allereerst is het belangrijk dat de inwoners leren denken vanuit mogelijkheden in plaats vanuit problemen en het direct willen oplossen van de ziekte/beperking.
- De focus moet naar preventie: zo gezond mogelijk zijn en blijven. Hiervoor is het belangrijk dat professionals en vrijwilligers hierin geschoold worden, zodat men een gezamenlijke boodschap kan uitdragen.
- Breng daarnaast de factoren in kaart die van invloed zijn op de positieve gezondheid en maak een integrale visie met actiepunten, zodat (zorg)partners hiermee aangestuurd kunnen worden. Dit kan de gemeente samen met partners doen.
- Het uitdragen van positieve gezondheid kan in de vorm van activiteiten die bijdragen aan de fysieke en mentale gezondheid, het tegengaan van eenzaamheid, het versterken van sociale cohesie etc. Binnen de gemeente Zeist zijn er al legio voorbeelden van Positieve gezondheid-activiteiten, zoals het Gezondheidscafé, de Soepkar in Vollenhove, de projecten van Sportief Zeist, de jongerenwerkers die met jongeren over drugsgebruik in gesprek gaan, etc. Het uitbreiden van de Gezondheidscafés naar andere wijken zou volgens een respondent een goed begin zijn. Voordeel hiervan is dat er een meer gelijkwaardige relatie met de inwoners komt. De laagdrempelige manier van werken in de Wegwijscafés en Gezondheidscafés voorziet hier al in.

3.1.7 Conclusies Gezondheidsbeleid

- *Sterke punten gezondheidsbeleid* Het huidige gezondheidsbeleid zet op de juiste thema's, het heeft een breed en divers aanbod op het gebied van gezondheid. De helft van de respondenten vindt de samenwerking met andere stakeholders goed.
- *Verbeterpunten gezondheidsbeleid* Niet alle doelgroepen worden even goed bereikt, zoals ouderen, minimagroepen, inwoners met een migratieachtergrond en jongeren/jongvolwassenen. Een van de oorzaken is het gebrek van een passend aanbod voor deze doelgroepen. Stakeholders geven aan dat er meer aandacht moet komen voor het bereiken van diverse doelgroepen en het versterken samenwerkingen met andere partners.

- *Samenwerkingen tussen stakeholders lopen over het algemeen goed, maar kunnen soms wel beter.* Factoren die een rol spelen bij problemen in samenwerking: wisselingen in contactpersonen of beperkte inzetbaarheid; het ontbreken van een verbindende (verander)strategie en doelen; niet goed weten waar je die ander voor kan vragen; gemeente die nog meer de rol kan pakken van aanjager van samenwerkingen; te korte termijn doelstellingen en aanpak van projecten (duurzame samenwerking is gebaat bij projecten die voor langere tijd geborgd worden).
- *Versterken regierol gemeente:* De gemeente moet optreden als aanjager voor deze samenwerkingen en haar regierol beter oppakken, vooral door het verbinden van verschillende initiatieven en het verbeteren van de samenwerking met stakeholders.
- *Participatie inwoners:* Inwoners zijn over het algemeen tevreden over het aanbod. Factoren die hierin een rol spelen zijn: de financiële kosten van de activiteiten, de laagdrempeligheid van activiteiten en de mate van inspraak bij de keuze of het vormgeven van activiteiten. In de meeste projecten hebben inwoners een rol in de keuze maar ook in de uitvoering van de activiteiten.
- *Verbinding domeinen Gezondheid, Sport en bewegen en Bestaanszekerheid is kansrijk* Gezondheid en Bestaanszekerheid gaan hand in hand. Voor een goede gezondheid en participatie zijn de juiste financiële middelen nodig. Om chronische stress tegen te gaan is het verminderen van geldstress en het ondersteunen van participatie en goede zorg een belangrijke factor. De stakeholders zien voordeel in het verbinden van Gezondheidsbeleid, beleid Sport en bewegen en het Bestaanszekerheidsbeleid. Belangrijk is om samen met deze (en meer) domeinen naar de doelstellingen te kijken en op basis daarvan activiteiten in te zetten. Er is al veel samenwerking rondom sport- en preventie, maar bestaanszekerheid moet hier volgens de respondenten sterker bij betrokken gaan worden.

3.1.8 Aanbevelingen voor gezondheidsbeleid

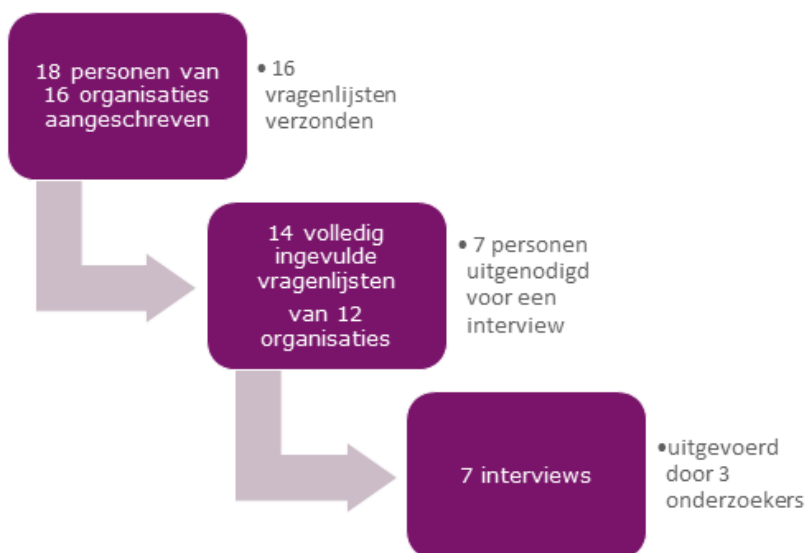
- *Versterk regierol gemeente:* Belangrijk is een langdurige veranderstrategie te formuleren en te borgen met de diverse stakeholders om duurzame veranderingen door te zetten. Versterk als gemeente de regierol door zichtbaar en bereikbaar te zijn, samenwerkingen te faciliteren en te stimuleren, initiatieven aan elkaar te verbinden, een gezamenlijke veranderstrategie met de verschillende partijen op te stellen, te werken aan verduurzaming van het aanbod.
- *Vergroot het bereik van interventies* Vergroot het bereik van interventies door de verschillende doelgroepen in Zeist in kaart te brengen en te onderzoeken hoe deze doelgroepen het beste te bereiken zijn. Benader doelgroepen via verschillende vindplaatsen/strategieën, zowel fysiek als online. Werk samen met ketenpartners om de doelgroep te bereiken (doorverwijzen of gebruik communicatiekanalen), bereik de doelgroep actief, zorg dat het aanbod aansluit op de te bereiken doelgroepen, benut of breidt succesvolle interventies uit om in contact te komen met de doelgroep.
- *Breid het aanbod van interventies uit:* Zet extra in op de thema's mentale gezondheid, eenzaamheid, gezonde voeding en beweging voor alle doelgroepen.
- *Betrek externen* Betrek inwoners vrijwilligers en professionals bij de keuze voor, vormgeven van en uitvoering plannen en activiteiten, zodat het aanbod beter aansluit op de behoefte van de doelgroep.
- *Samenwerken* Werk intensief met sleutelfiguren uit de wijk. Zorg dat stakeholders weten wie ze waarvoor kunnen inzetten en faciliteer dat men elkaar gemakkelijk weet te vinden. Maak tijd om samen te werken en elkaar te leren kennen. Werk met elkaar vanuit een gezamenlijke visie op meer langdurige samenwerkingen en versterk elkaars initiatieven.

- *Verbind de beleidsdomeinen Gezondheid, Sport en bewegen én Bestaanszekerheid* Verbind de domeinen sport- en bewegen, gezondheid en bestaanszekerheid om ook financiële drempels weg te nemen als het gaat om gezondheid en preventie.

3.2 Bestaanszekerheid

Dit hoofdstuk beschrijft zowel kwantitatieve data uit vragenlijsten als kwalitatieve data van open antwoorden en interviews met stakeholders.

3.2.1 Respondenten

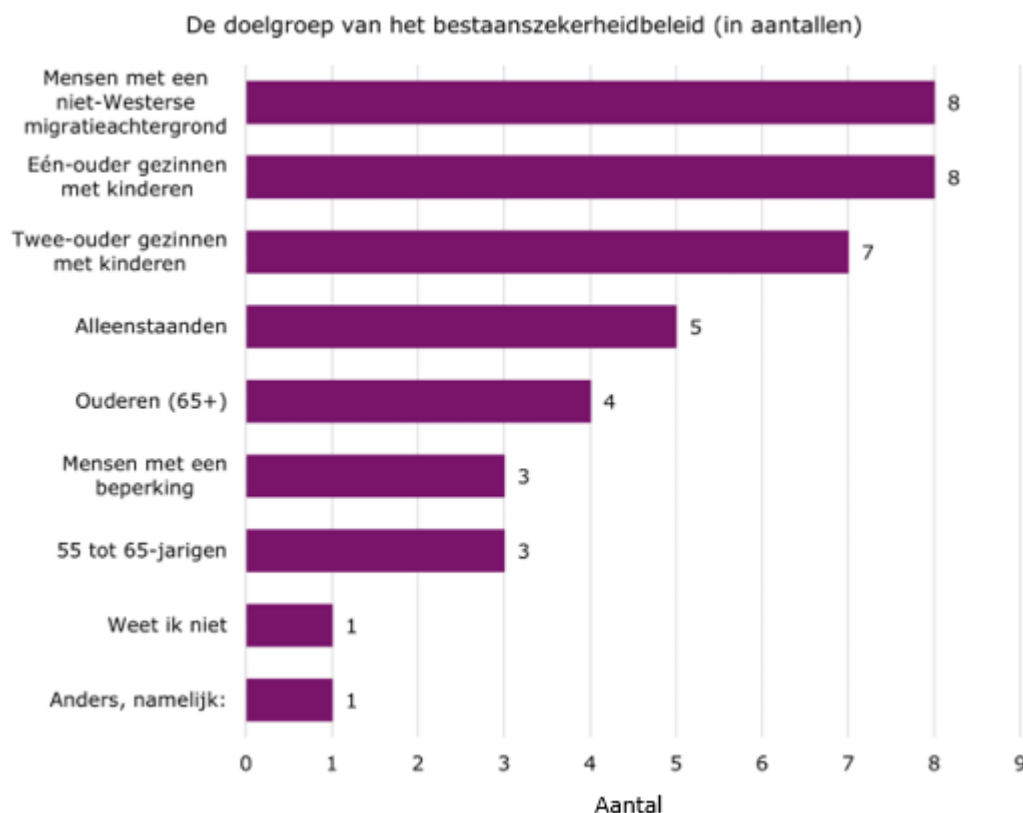
Figuur 10 Stroomdiagram respondenten bestaanszekerheidsbeleid

Respondenten van de vragenlijst Bestaanszekerheid bestonden uit stakeholders van de Voedselbank, Stichting Leren voor de Toekomst, GGDrU, Regionale Sociale Dienst Kromme Rijn Heuvelrug (RSD), Wijkinloophuis Kerk en Samenleving Zeist, Stichting Leerkansen Zeist, Samen Oplopen, Kringloop Zeist, Taalhuis Kunstenhuis Idea, Sociaal raadsliden, Schuldhulpmaatje Zeist, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Hulpkas Diaconie Protestantse Kerken Zeist en Meander Omnium.

3.2.2 Huidig bestaanszekerheidsbeleid Zeist

3.2.2.1 Doelgroep bestaanszekerheidsbeleid

Volgens de respondenten behoren vooral mensen met een niet-Westerse migratieachtergrond en (één-ouder) gezinnen met kinderen tot de doelgroep van het bestaanszekerheidsbeleid in Zeist (zie figuur 11). Opgemerkt werd in de interviews dat de jeugd en jongvolwassenen hierdoor mogelijk minder specifieke aandacht krijgen, terwijl zij dit wellicht wel nodig hebben. Ook economisch kansarme ouders die net boven de bijstandsgrens verdienen (werkende armen) worden genoemd. Deze werd niet in de vragenlijst genoemd, maar behoort volgens respondenten wel tot een belangrijke doelgroep.

Figuur 11 Doelgroepen van het bestaanszekerheidsbeleid (n=11), meerdere antwoorden mogelijk

3.2.2.2 Pijlers bestaanszekerheidsbeleid Zeist

De respondenten gaven aan dat de preventie van armoede en uitstroom uit armoede, samen met financiële ondersteuning en toegang tot basisbehoeften de belangrijkste pijlers van het bestaanszekerheidsbeleid zijn (zie figuur 12). In aanvulling hierop werd nog genoemd dat de ondersteuning structureel en samenhangend wordt aangeboden zodat inwoners niet bij elke instelling een aanvraag hoeven in te dienen en meer zekerheid hebben dat ze op ondersteuning kunnen rekenen.

Figuur 12 Belangrijkste pijlers bestaanszekerheidsbeleid Zeist (n=11)

3.2.2.3 Succesfactoren bestaanszekerheidsbeleid Zeist

De gemeente Zeist heeft een aantal goede regelingen binnen het huidige bestaanszekerheidsbeleid. Het minimanetwerk, armoedebeleid, maatwerkbudget en de Geld-Terug-Regeling zijn volgens de respondenten goede regelingen, mits deze structureel aangeboden worden.

Een belangrijke factor in het huidige bestaanszekerheidsbeleid is voor 7 van de 11 respondenten het bieden van laagdrempelige toegang tot regelingen en ondersteuning (zie figuur 13). Een respondent merkte op dat de toegankelijkheid van het bestaanszekerheidsbeleid vergroot wordt door de meertalige toegang tot alle informatie en hulpverleningsinstanties.

Het stimuleren van participatie en zelfredzaamheid wordt door één respondent genoemd, die daarbij aangeeft dat hier veel winst te behalen valt. Zelfredzaamheid stimuleren kan namelijk zorgen voor meer eigen initiatief om tot oplossingen te komen. Dit kan ertoe leiden dat men minder snel kiest voor aanspraak op een regeling, maar eerst gebruik maakt van andere instanties zoals de Kringloop. Als dit soort oplossingen gestimuleerd worden krijgt de inwoner meer eigen regie, in plaats van afhankelijk te zijn van minimaregelingen.

“Wat ik merk bij de sociale dienst, is dat er heel makkelijk wordt geroepen: ‘Oh, we gaan bijstand aanvragen’. Maar bij zelfredzaamheid hoort ook: Wat kan je zelf ondernemen om je zelfredzaamheid te vergroten? Dat kan van alles zijn. Project Zeist heeft het gehad over energie besparen en toen zei Kringloop Zeist: ‘We gaan samen gordijnen naaien.’”

– Medewerker RSD

Figuur 13 Belangrijkste factoren huidig bestaanszekerheidsbeleid (n=11)

Respondenten gaven in de interviews aan dat de afstemming en samenwerking tussen partners en de gemeente één van de succesfactoren is van het bestaanszekerheidsbeleid in Zeist. De gemeente faciliteert deze samenwerking ook goed, door de proactieve manier van werken. Daarnaast helpt het dat de gemeente zelf het werk met partners ook ziet als een samenwerking en niet als een uitbesteding. De netwerkbijeenkomsten zijn daarin een voorbeeld van een effectief initiatief. Bovendien is er voldoende transparantie en weten partners waar zij moeten zijn.

3.2.2.4 Benodigheden om het huidige bestaanszekerheidsbeleid te houden en versterken

Op de vraag wat er nodig is om het huidige bestaanszekerheidsbeleid te behouden en te versterken worden vooral de investeringen in preventie en vroeg-signalering van armoede, de investeringen in kanselijkheid evenals de continuïteit van financiële middelen en budgetten voor het bestaanszekerheidsbeleid genoemd (zie figuur 14).

Monitoring en evaluatie van het beleid met bijsturing waar nodig is ook van belang. Daarnaast wordt door de helft van de respondenten aangegeven dat de samenwerking en afstemming tussen betrokken instanties en partners zou moeten verbeteren. Twee respondenten vonden uitbreiding van beschikbare regelingen en aanbod voor de doelgroep van belang, terwijl anderen aangeven dat dat misschien niet hoeft maar dat de bekendheid van regelingen vergroot moet worden.

"Vroegsignalering bestaat al, maar wellicht kunnen we dit met een werkgroep breder uitwerken en voor een bredere groep neerleggen zodat we een instrument hebben dat ingezet kan worden. Hierbij moet worden nagedacht 'waar en wanneer' je dit instrument inzet."

– Kerk en Samenleving

Figuur 14 Benodigdheden volgens respondenten om het bestaanszekerheidsbeleid te behouden en versterken (n=11), meerdere antwoorden mogelijk

3.2.3 Verbeterpunten Bestaanszekerheidsbeleid Zeist

Op de vraag wat de verbeterpunten lokale inkomensondersteuning voor volwassenen en kinderen in de gemeente Zeist is gaven 6 van de 11 respondenten aan dat de lokale inkomensondersteuning vraagt om meer transparantie en duidelijkheid omtrent de beschikbare regelingen en de manier waarop men hiervoor een aanvraag kan doen (zie figuur 15).

Figuur 15 Verbeterpunten voor de lokale inkomensondersteuning voor volwassenen en kinderen in gemeente Zeist

Ook de aandacht voor preventie en begeleiding van schuldenproblematiek moet meer aandacht krijgen. Vijf respondenten benoemen het belang van hogere financiële ondersteuning om te voorzien in de basisbehoeften van volwassenen en kinderen. Ook de betere coördinatie en samenwerking tussen verschillende instanties die betrokken zijn bij inkomensondersteuning wordt door meerdere respondenten genoemd als verbeterpunt.

"Het is belangrijk om goed in kaart te brengen waar de problemen liggen en waar ze ontstaan. Je weet dat problemen in de ene wijk sneller optreden dan in de andere. De mensen zelf hadden het zoveel makkelijker kunnen hebben als ze wisten welke gelden ze konden aanvragen. En het is aan ons om de doorverwijzing te optimaliseren." – Kerk en Samenleving

Ten slotte de verbetering van de toegankelijkheid van de regelingen, zodat meer mensen er gebruik van kunnen maken.

3.2.3.1 Meer transparantie en duidelijkheid over de beschikbare regelingen en hoe deze kunnen worden aangevraagd

Het minivanetwerk, armoedebelid, maatwerkbudget en de Geld-Terug-Regeling zijn volgens de respondenten goede regelingen, mits deze structureel aangeboden worden. Een deel van de respondenten vindt het aanbod voldoende, maar geeft aan dat alleen de bereikbaarheid en zichtbaarheid van het aanbod verbeterd moet worden. Als oplossing voor het gebrek aan overzicht bij het aanvragen van regelingen en het informeren van de inwoners werd door één respondent een loket genoemd. Wanneer inwoners zich bij dit loket aanmelden wordt direct gekeken voor welke regelingen de inwoners allemaal in aanmerking komen. Vervolgens worden ze hiervan op de hoogte gebracht en indien van toepassing door desbetreffende instanties uitgenodigd om hier gebruik van te maken. Zo maak je het gebruik van de regelingen makkelijker en laagdrempeliger, waardoor de doelgroep hier beter door geholpen is. En de regelingen ook beter door de inwoners gebruikt kunnen worden.

Daarnaast kan om meer overzicht in het aanbod voor de inwoners met financiële problemen te krijgen bijvoorbeeld een menukaart of infographic met alle regelingen ontwikkeld worden. Hierbij is het van belang oog te hebben voor de laaggeletterden. Daarnaast vinden de respondenten het belangrijk dat het voor de inwoners duidelijk wordt of zij in aanmerking komen voor het aanbod van de gemeente op terrein van bestaanszekerheid. Daarnaast bleek uit de interviews dat er behoefte is aan maatwerk binnen dit aanbod, zodat meer inwoners toegang kunnen krijgen. Soepelere criteria om flexibeler te kunnen omgaan met aanvragen hoort hier ook bij. Ook uit het groepsinterview kwam naar voren dat het inzetten van maatwerk prioriteit moet hebben binnen het bestaanszekerheidsbeleid, om te voorkomen dat alle inwoners over met een one-size-fits-all aanpak te maken krijgen. Eén respondent vertelt dat inwoners de Geld-Terug-Regeling vaak hard nodig hebben om de week door te komen, tijdige uitbetaling is dan belangrijk. Echter, dit maakt het een korte-termijnoplossing, het geld wordt namelijk vaak gebruikt om schulden af te lossen voor bijvoorbeeld kinderopvang om te kunnen participeren. Terwijl lange-termijnoplossingen meer zouden kunnen opleveren, hierin zou maatwerk dus goed van pas komen.

"De angst bij mensen kan ook (onbewust) gecreëerd worden door de gemeente/sociale dienst door de dreiging die uit kan gaan van brieven. Probeer maatwerk te bieden (met nodige grenzen) maar wees geen boeman. Kom als organisaties vriendelijk over, dan krijg je het vertrouwen terug van de mensen." – Kerk en Samenleving

3.2.3.2 Meer aandacht voor preventie/vroegsignalering en begeleiding bij schuldenproblematiek

Door preventie en vroegsignalering wil men problemen voor zijn. Een respondent benoemt hierbij dat het belangrijk is dat de schuldhulpverlening sneller kan reageren, door vroegsignalering, maar ook door bij verschillende aanvragen beter te kijken naar de onderliggende (schuld)hulpvraag. Hierdoor kunnen grotere schulden mogelijk voorkomen worden. Er is een hogere financiële ondersteuning voor nodig en een betere samenwerking tussen de partners die de doelgroep zien.

Een andere respondent merkte op dat het op dit moment soms toch nog teveel lijkt op dweilen met de kraan open. Zeist is al goed op weg naar meer kansengelijkheid dankzij het minimanetwerk, maar vooral rondom jeugd is volgens vier respondenten nog veel groei nodig om problemen voor te zijn. Bij preventie van financiële problemen is het volgens de respondenten het belangrijk om al vroeg te beginnen met het investeren in onderwijs en de omgeving van de jeugd. Begin met de zwangerschap, door inzet van de eerste 1000 dagen. Daarnaast kunnen geldlessen vanaf een jonge leeftijd ervoor zorgen dat kinderen opgroeien met gezonde patronen. Op jonge leeftijd al ingrijpen op gedrag dat tot problemen kan leiden (zoals uitsluiting, pesten, slechte zelfverzorging, stelen, verzuim), en inzetten op coaching kan op de lange termijn schuldpatronen e.d. voorkomen. Kansengelijkheid begint immers al op school. Om generatiearmoede te doorbreken, is een sterkere focus op kind en jeugd nodig.

In het groepsinterview met gemeenteambtenaren komt ook naar voren dat individuele monitoring ter preventie en nazorg een belangrijk verbeterpunt is. Niet alleen om bij de jeugd preventief te werken, maar ook om inwoners uit een chronisch (geld)probleem te helpen (nazorg) en een terugval te voorkomen.

3.2.3.3 Hogere financiële ondersteuning om te voorzien in de basisbehoeften van volwassenen en kinderen

Met de stijgende kosten voor levensonderhoud is een hogere financiële ondersteuning nodig om te kunnen voorzien in de basisbehoeften van volwassenen en kinderen. Het betekent soms ook dat de drempelwaarde om in aanmerking te komen voor een bepaalde tegemoetkoming verhoogd zou moeten worden zodat meer mensen van de regelingen gebruik kunnen maken.

3.2.3.4 Betere coordinatie en samenwerking tussen verschillende instanties die betrokken zijn bij inkomensondersteuning

Partners weten elkaar te vinden, maar een actieve samenwerking blijft soms nog uit. Het verbinden van plekken waar inwoners hulp zoeken, zorgt ervoor dat de organisaties onderling kunnen doorverwijzen, monitoren en indien nodig signaleren.

3.2.3.5 Uitbreiding aanbod en regelingen

Zes van de negen respondenten zijn van mening dat het huidige aanbod van regelingen en voorzieningen uitgebreid en/of verbeterd moet worden.

Figuur 16 Hoe mogelijk extra aanbod en regelingen vormgegeven moeten worden volgens de respondenten (n=11), meerdere antwoorden mogelijk

Uit figuur 16 blijkt dat het uitbreiden van aanbod op gebied van zelfredzaamheid belangrijk is.

Daarnaast is uitbreiding volgens de respondenten vooral gewenst op het gebied van regelingen voor toegang tot sport en cultuur voor volwassenen. Naast het jeugdfonds is de start van een volwassenenfonds in Zeist belangrijk. Hierin kan Zeist een voorbeeld nemen aan de U-pas van Utrecht, met deze pas kan op veel verschillende domeinen op een makkelijke manier voor toegankelijkheid gezorgd worden. Gemeente Utrecht wordt vaak genoemd als voorbeeldgemeente in de vragenlijst en interviews. Andere mooie voorbeelden zijn bijvoorbeeld de verschillende kledinginitiatieven in de buurtgemeenten. Stichting Kledingbank Utrecht voorziet de groep mensen die behoren tot "stille armoede" bijvoorbeeld gratis van basisvoorzieningen zoals kleding en schoeisel. Sterkere samenwerkingen met lokale initiatieven en bedrijven kunnen hierin de sleutel zijn.

Andere best practices zijn:

De Jeugdtegoedpas in Rotterdam, waarbij gemeente Rotterdam alle in aanmerking komende kinderen voorziet van een pas met 275 tot 500 euro per jaar. Dit tegoed kan in tientallen winkels gebruikt worden voor de aankoop van kleding en hobbyspullen.

Het Volwassenenfonds Sport & Cultuur als verlengstuk op het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Dat het Jeugdfonds hiervan in Zeist een succes is, is al gebleken, de vraag om een Volwassenenfonds is daarom veelvoorkomend.

Het beleggen van het kinderfonds bij de Brede School zoals in gemeente Gouda. In Zeist mist een Brede School die alle scholen voorziet van informatie en activiteiten. Dit kan ook vanuit een stichting kunnen zijn. Fietsen, huiswerkbegeleiding, alles wat met spel, cultuur en educatie te maken heeft kan daar dan belegd worden.

Bij het uitbreiden van bestaande regelingen gaat het volgens respondenten vooral over voldoende dekking creëren, en niet nog meer verschillende regelingen.

“

"Balans zoeken tussen niet teveel regelingen, want dan zie je door de bomen het bos niet meer, maar wel zorgen dat alles wat nodig is gedekt. We zijn nu bezig met hoe we dit kunnen uitbreiden, want dat is vrij belangrijk. Ik denk dat je meer winst behaalt met uitbreidingen dan nieuwe dingen starten." – Coördinator Jeugdfonds Sport & Cultuur

Sociaal Raadslieden Zeist zouden graag ook een fietsregeling zien. Binnen de Geld-Terug-Regeling kan wel fietsreparatie maar niet de aanschaf van een fiets gefinancierd worden. Als een fietsregeling in combinatie met fiets- en bandplaklessen wordt aangeboden, kan daarmee ook de participatie verbeterd worden.

3.2.3.6 Actualisering van regelingen

Uit de gesprekken kwam naar voren dat de regelingen vooral geactualiseerd moeten worden. De grondslag en voorwaarden van de Geld-Terug-Regeling zijn bijvoorbeeld niet bijgewerkt. Er is in de afgelopen jaren immers een hoop veranderd, maar de organisaties kunnen niet terugvinden op basis van welke grondslag deze regeling toegekend kan worden.

“Wij hebben positieve ervaringen met de Geld-Terug-Regeling, mede omdat de aanvraag simpel is en de regeling niet te specifiek is. We zien vaak dat de regeling wordt gebruikt om gaten te vullen of om net te overbruggen. Onze klanten zijn niet zo specifiek bezig met participatie, maar meer met overleven en de Geld-Terug-Regeling helpt daarbij. Maar het zou mooi zijn als er daarnaast een regeling is, waar niet alleen wordt gekeken naar de inkomensgrenzen, maar ook naar de daadwerkelijke kosten. Dit niet als een algemene extra aanvraag, maar als een maatwerkbudget wat ingezet kan worden door professionals, om een hele bulk aanvragen te voorkomen.” – Sociaal Raadslieden Zeist

3.2.3.7 Onvoldoende bereik doelgroep

Volgens de meerderheid van de respondenten (7 van de 10 respondenten) wordt de doelgroep niet goed bereikt. Vooral niet-Westerse migranten, nieuwe armen, laaggeletterden, economische kansarme ouders met minderjarige kinderen, jongeren en mensen die niet weten dat ze recht hebben op bepaalde uitkeringen vallen mogelijk buiten het bereik. Hiervoor moet Zeist actiever op zoek naar vindplaatsen van deze doelgroepen, bijvoorbeeld met sleutelfiguren uit de wijk, maar ook door (basis)scholen meer middelen te geven die zij kunnen inzetten om verbinding te maken. Of door middel van buurthuizen en inloophuizen waar iedereen zich welkom voelt, niet alleen sommige doelgroepen. Door met ervaringsdeskundigen te werken en de doelgroep te betrekken kun je effectievere concepten bedenken en uitvoeren. Om de juiste sleutelfiguren te betrekken en betrokken te houden is een podium en waardering (bijvoorbeeld financieel) belangrijk. Investerings in ervaringsdeskundigen van de doelgroep verdienen zich op de lange termijn terug.

De drempel om gebruik te maken van de diensten voor sommige doelgroepen is ook te hoog door schaamte. Dat is ook een factor die meegenomen moet worden als het gaat om bereik. De kerken in Zeist zorgen voor de oudere doelgroep, maar of daarmee ook de zeer kwetsbare ouderen geholpen worden is niet duidelijk. Eén respondent noemt als oplossing om ouderen te bereiken het volgende:

“Dagjes uit die niet te veel kosten etc. Ouderen kunnen iets leuks doen en het hoeft niet veel te kosten. We kunnen daarnaast nadenken hoe we als organisaties misschien vrijwilligers kunnen inzetten om mee te gaan naar bijvoorbeeld een inloophuis.” – Kerk en Samenleving

Twee respondenten benoemen het juist definiëren van de doelgroep als belangrijk en uitdagend focuspunt. Wanneer wordt er gesproken van armoede? Moet je migratieachtergrond apart beschrijven? Moet de term 'armoede' wellicht ook genuanceerder worden naar 'mensen die in de financiële problemen komen' en 'mensen met financiële problemen'? Een duidelijke definitie, zal wellicht ook helpen bij het duidelijk krijgen van de (verschillende) doelgroepen en de meeste passende aanpak om hen te bereiken. Bij het bereiken van doelgroepen is het belangrijk om daarnaast ook naar subgroepen binnen doelgroepen te kijken.

"Ik denk dat een paar factoren belangrijk zijn: waar wonen ze, welke nationaliteiten hebben ze en welke talen beheersen ze? Hier moet de aanpak op aangepast worden. In Vollenhove zijn bijvoorbeeld de liften gerenoveerd. Mijn eigen moeder die op haar elfde hier is komen wonen en de taal beter spreekt dan ik, drukt de verkeerde knoppen in als de lift moet komen. Driekwart van de bewoners in de flat weten niet welke knop ze moeten indrukken om de lift te laten komen, naar boven of beneden? Ze staan soms minutenlang te wachten omdat ze niet snappen dat ze naar beneden moeten drukken als ze naar beneden willen. Dat soort kleine dingen hebben niks te maken met intelligentie maar wel met ontwikkeling, daar had Vollenhove op in kunnen inzetten. Er zijn geen uniforme benaderingen in een oelgroep, elke subgroep heeft een andere aanpak nodig om ze te bereiken en te helpen." – Oprichter Stichting Leren voor de Toekomst

Het is van belang om niet een one size fits all-strategie te hanteren maar verschillende benaderingswijzen of wervingsprocedures. Op de ene doelgroep sluit de ene methode aan en op de andere doelgroep de andere. Een nieuwe methode naast kranten en flyers is de inzet van sociale media. De gemeente Utrecht heeft hier veel ervaring mee en gebruikt sociale media als een van de kanalen om informatie te verspreiden. Voor het bereiken van specifieke groepen, zoals ouders, is het meegeven van informatiebrieven aan de kinderen of bijvoegen in de nieuwsbrief een mogelijkheid die meer gebruikt kan worden.

De respondenten die positief zijn over het bereik van de diverse doelgroepen geven aan gebruik te maken van intermediairs. Mooie voorbeelden hiervan zijn het Wegwijscafé en minimaoverleggen, dankzij de samenwerking van netwerkpartners waardoor meer uitwisseling ontstaat.

Figuur 17 Oplossingen voor een beter bereik van de bestaanszekerheidsdoelgroep (n=11)

Onder andere het aanbieden van maatwerkoplossingen en het geven van meer voorlichting over en bekendheid aan de bestaande regelingen zouden volgens de respondenten voor een beter bereik van de doelgroep leiden (figuur 17). De RSD gaf hierop een aansprekend voorbeeld rondom het aanvragen van geld die zijn afgekeurd. In dat geval kan een maatwerkoplossing met begeleiding een oplossing zijn. Echter de doelgroep is van deze mogelijkheid vaak niet op de hoogte. De RSD zou in hun klantennieuwsbrief over de lokale regelingen kunnen berichten.

Ook wordt gevraagd om meer budget voor samenwerkingspartners, zodat zij zich nog beter kunnen richten op de diverse doelgroepen. Bijvoorbeeld in de vorm van buurthuizen, laagdrempelige en gezellige plekken die een vindplaats van mensen met problemen in bestaanszekerheid zouden kunnen zijn. Het voordeel is dat zo'n locatie niet alleen draait om de vraag of het probleem van de inwoner, maar als eerste om gezelligheid en laagdrempeligheid, zodat de veiligheid gecreëerd wordt om om hulp te durven vragen.

In het groepsinterview met de gemeenteambtenaren komen dezelfde punten naar voren: inwonerparticipatie en inzet van ervaringsdeskundigen en sleutelfiguren om cultuursensitief te werken, maar ook zorgen voor een financiële beloning voor de inzet om de werkrelatie te verstevigen en waarde te geven aan de input.

Bovendien is samenwerking tussen partners (en de gemeente) van groot belang om doelgroepen te bereiken en juist te verwijzen. Verschillende partners krijgen verschillende delen van de doelgroep te zien, een juiste doorverwijzing en korte lijnen met elkaar is dan cruciaal.

“

"We zien ook dat mensen soms verkeerd worden doorverwezen (bv hulp bij echtscheiding, wat meer sociaal werk is). Dit zorgt soms bij mensen voor wantrouwen omdat ze niet geholpen worden/van kastje naar de muur worden gestuurd. Óf dat mensen juist voor een klein probleem worden doorverwezen en er vervolgens een veel groter financieel probleem onder ligt. Zou goed zijn dat we met elkaar beter weten wie wat doet en wanneer je wie wanneer/waarvoor doorstuurt. Er is wel een netwerk minimabeleid. Dat is er dus wel, maar je merkt dat dit niet altijd even goed blijft hangen. Vaak sturen organisaties 1 persoon en blijft het niet goed hangen bij de rest van de collega's." – Sociaal Raadslieden Zeist

Als laatst wordt een mooi voorbeeld gegeven als het gaat om samenwerken met lokale ondernemers om werkgelegenheid te bevorderen:

“

"Vanuit de RSD werken we met lokale zorgaanbieders samen om bijstandsgerechtigden aan het werk te helpen in de thuiszorg. En ik zag bijvoorbeeld bij een garage een oproep om personeel, dat neem ik dan mee naar werk om uit te zetten binnen de RSD." – medewerker Regionale Sociale Dienst

Volgens de respondenten wordt de doelgroep nu vooral via de maatschappelijke partners en de gemeentelijke website bereikt (zie figuur 18). Bijna de helft van de respondenten vindt dat de doelgroep op dit moment niet voldoende bereikt wordt. Respondenten geven aan dat dit komt doordat inwoners de weg naar zorg en ondersteuning niet weten te vinden. Zo werd een voorbeeld gegeven dat werknemers van de Kringloop bijvoorbeeld niet altijd weten wie hun huisarts is of niet weten van het bestaan van een sociaal team. Deze mensen zouden er baat bij hebben om hierin ondersteund te worden, zodat meer zelfregie kan ontstaan.

Figuur 18 Communicatiewegen om de doelgroep te bereiken (n=11), meerdere antwoorden mogelijk

3.2.4 Gebruik regelingen

Volgens het merendeel van de respondenten (7 personen) stijgen de aanvragen de afgelopen jaren, soms met wel 10% (zie figuur 19). Daarnaast geven respondenten aan dat hulpvragen steeds groter en complexer worden. Of het gebruik van de schuldhulpregelingen is toegenomen is onduidelijk. Er ontbreekt monitoring en evaluatie van verschillende regelingen. Of de regelingen heffen elkaar op, waardoor inzicht complex wordt. Door gegevens over het gebruik van de regelingen te vergelijken kan er beter zicht komen op de combinatie van regelingen die worden gebruikt. Wellicht blijkt dit beperkt, omdat de inwoners niet weten dat zij voor meer regelingen in aanmerking komen dan ze in werkelijkheid gebruiken.

figuur 19 De mate van

groei in aantal inwoners dat een beroep doet op regelingen, volgens respondenten (n=11)

3.2.5 Kaders uitvoering Bestaanszekerheidsbeleid

3.2.5.1 Regierol gemeente Zeist op terrein Bestaanszekerheidsbeleid

Alle respondenten zien vooral leiden, verbinden en faciliteren als de belangrijkste rol van de gemeente in het bestaanszekerheidsbeleid.

Allereerst noemen de respondenten dat de gemeente regie heeft om de verschillende partijen bij elkaar te brengen en te laten samenwerken.

“Juist omdat er zoveel partijen zijn die een rol spelen, heb je de gemeente nodig om dat monitort aanstuurt en initiatief neemt om bij elkaar te komen. Als je dat bij de uitvoering laat gaat het wellicht niet gebeuren.” – Coördinator Jeugdfonds Sport & Cultuur

Eén respondent noemt daarbij dat de gemeente daarnaast meer eisen mag stellen aan deze samenwerkingen. Als de gemeente financieel ondersteunt, mogen daar voorwaarden aan vast zitten. Dit kwam ook naar voren in het groepsgesprek met beleidsmedewerkers van het Bestaanszekerheidsbeleid Zeist. Zij willen duidelijke en gezonde voorwaarden verbinden aan de subsidies die ze toekennen.

"Doelstellingen samenvoegen, daar mag de gemeente een hardere hand in hebben. Er zitten zoveel mensen aan tafel te vergaderen die zo duur zijn, dat is duizenden euro's weggegooid per jaar, want er komt meestal niks uit. Het kost geld en levert niks op. Het loket heeft al een en ander opgeleverd, maar ga partijen groeperen en dwing ze zachtjes tot samenwerken, dat is kosteneffectiever. Iedereen kan online twee minuten pitchen en dit rondsturen kost je niks, laat partijen elkaar maar vinden en geef ze hiervoor een duw."
– Oprichter Stichting Leren voor de Toekomst

Een andere respondent benoemt daarnaast dat de gemeente ook leidend dient te zijn in de informatievoorziening naar inwoners toe en verantwoordelijk voor de uitvoering van het bestaanszekerheidsbeleid.

Bijna alle respondenten benoemen naast leiden, ook faciliteren als de belangrijkste taak. Er is veel kennis en kunde bij de uitvoerende organisaties. Het is aan de gemeente om deze uitvoering te faciliteren. Het gaat om financiële facilitatie, maar bijvoorbeeld ook opgeleide buurtwerkers in de buurthuizen.

Voor de jeugd betekent dit duurzaam faciliteren van kansengelijkheidsprojecten op school, zoals de schoolontbijtjes, de investeringen in sport voor de jeugd, maar ook huiswerkbegeleiding voor wie dat nodig heeft en niet kan betalen. Op dit moment is er een begin gemaakt in de facilitering van armoedebestrijding in het onderwijs, maar een duurzame investering die langer duurt dan twee jaar is de wens die in meerdere interviews werd uitgesproken.

"In de mening van SLZ zou het zo moeten zijn dat de gemeente structureel ervoor zorgdraagt dat geld op geen enkele manier van invloed is op de kansen van schoolgaande kinderen. Dit is het nu wel. Zo zijn er in Zeist talrijke huiswerkinstituten. Dus vanuit de scholen is er voor de leerlingen een grote behoefte aan dit schaduwonderwijs. Echter dit schaduwonderwijs is voor economisch kansarme ouders/verzorgers niet te betalen." –
Medewerker Stichting Leerkansen Zeist

Eén respondent benoemt dat alleen financiële facilitatie niet voldoende is. Ook deelname aan activiteiten en participatie in de samenleving stimuleren is een rol van de gemeente. Dit betekent, faciliteren van activiteiten in het bestaanszekerheidsdomein, die de doelgroep laat kennismaken met mogelijkheden bijvoorbeeld op gebied van sport. Daarmee kun je ook inwoners uit hun sociaal isolement halen en mentale gezondheid verbeteren. Door middel van verbindende activiteiten help je de inwoners ook een sociaal netwerk op te bouwen.

3.2.5.2 Rollen van de partners

De respondenten zien voornamelijk uitvoering, signalering en meedenken met de gemeente als hun rollen binnen het bestaanszekerheidsbeleid:

- **Uitvoering:** Onder uitvoering verstaan zij het werken vanuit hun kennis en kunde aan het vergroten van bestaanszekerheid inwoners Zeist. Hierbij oog te hebben voor het bereiken van de moeilijke doelgroep en het voorzien in informatie. Eén respondent benoemt bijvoorbeeld dat zij de signalen van armoede wijd willen verspreiden. Iedereen zou op de hoogte moeten zijn van deze signalen. Het verspreiden van deze informatie zien zij als een van hun uitvoerende rollen. Een andere respondent noemt het eigen werk als uitvoerend door de doorverwijzende taken en hulp die zij bieden bij het aanvragen van bestaande regelingen.

- Signaleren: Het signaleren van inwoners die hulp kunnen gebruiken, bijvoorbeeld de ouders van de kinderen die bij een organisatie binnenkomen. Of het signaleren en vervolgens adviseren van scholen om een armoedebeleid in te zetten.
- Meedenken: Als laatste vertellen een paar respondenten over hun rol als sparringspartner van de gemeente. Zij denken mee en zoeken de verbinding met gemeente en partners om een bijdrage te leveren aan de sociale participatie van de bestaanszekerheid doelgroepen.

3.2.5.3 Verbeterpunten in de rol van de organisaties

Allereerst is het volgens de respondenten belangrijk om sensitiever te worden en te blijven, omtrent bestaanszekerheid, in verschillende projecten, regelingen en voorzieningen. Hiervoor is het van belang om de communicatielijnen tussen partners onderling en met de gemeente kort en actief te houden. Respondenten bevelen aan actiever naar elkaar door te verwijzen binnen het minimanetwerk. Bijvoorbeeld dat inwoners die bij het Leger Des Heils komen doorverwezen worden naar de verschillende regelingen waar ze mogelijk voor in aanmerking komen. Want als de krachten in het netwerk gebundeld worden kunnen er kleine veranderingen ontstaan die tot grotere effecten kunnen leiden. Die kleine veranderingen kunnen ook al ontstaan door het geven van autonomie aan de inwoners, door te werken met zelfregie projecten naast de financiële ondersteuning. De Kringloop, Weggeefwinkel en het Leger Des Heils gebruiken deze insteek al.

Ook kunnen organisaties hun aanbod uitbreiden of aanpassen, zoals de RSD, die meer wil inzetten op preventie bij armoede en schuld. Dit gebeurt nu al deels door de meldingen van energiemaatschappijen wanneer iemand de rekening niet betaalt. Deze meldingen komen bij RSD binnen en worden doorgezet naar de schulddienstverlening om erger te voorkomen. Daarnaast zou de RSD ook actiever aan voorlichtingen en trainingen willen werken, om mensen te leren omgaan met geld.

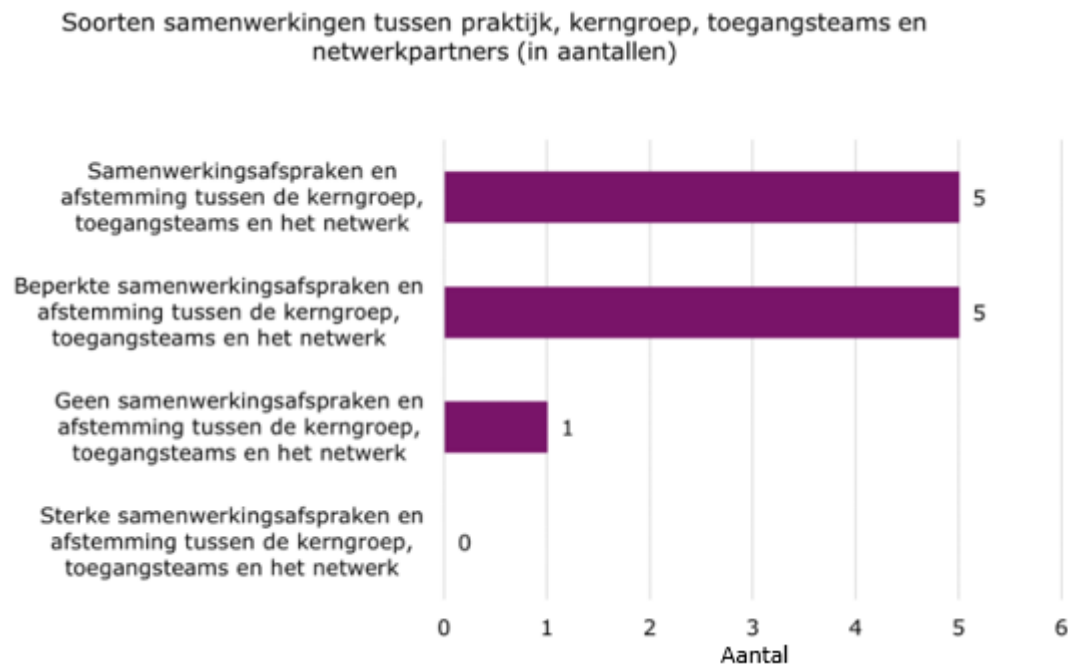
Een heel ander punt volgens Stichting Leren voor de Toekomst is dat het belangrijk is om oog te hebben voor diversiteit in je organisatie, zodat de medewerkers van een organisatie een goede afspiegeling van de samenleving zijn. Dit vergroot de herkenbaarheid en daarmee het contact met inwoners met een hulpvraag. Interventies zullen daardoor effectiever zijn. Hetzelfde geldt voor de inzet van ervaringsdeskundigheid. Ook dit is volgens Stichting Leren voor de Toekomst een belangrijke toevoeging aan de uitgevoerde functie.

"De ambtenaren van bestaanszekerheidsbeleid zijn over het algemeen geen mensen die armoede gekend hebben. Ik denk dat een stuk ervaring in dit onderwerp wel heel belangrijk is. Zoals in Canada: de ministers komen daadwerkelijk uit hun domein. Je moet ervaring hebben in het domein waar je voor werkt. Ik denk dat dat een verrijking zou zijn. Ik mis die aansluiting bij gemeente Zeist. Ik word soms niet begrepen merk ik. Er is al verbetering: de ambtenaren die ik spreek weten al wat beter waar ze het over hebben. Die hebben werkervaring in de grote stad. Dat helpt voor de kijk op armoede." – Oprichter Leren voor de Toekomst

3.2.5.4 Samenwerkingsafspraken

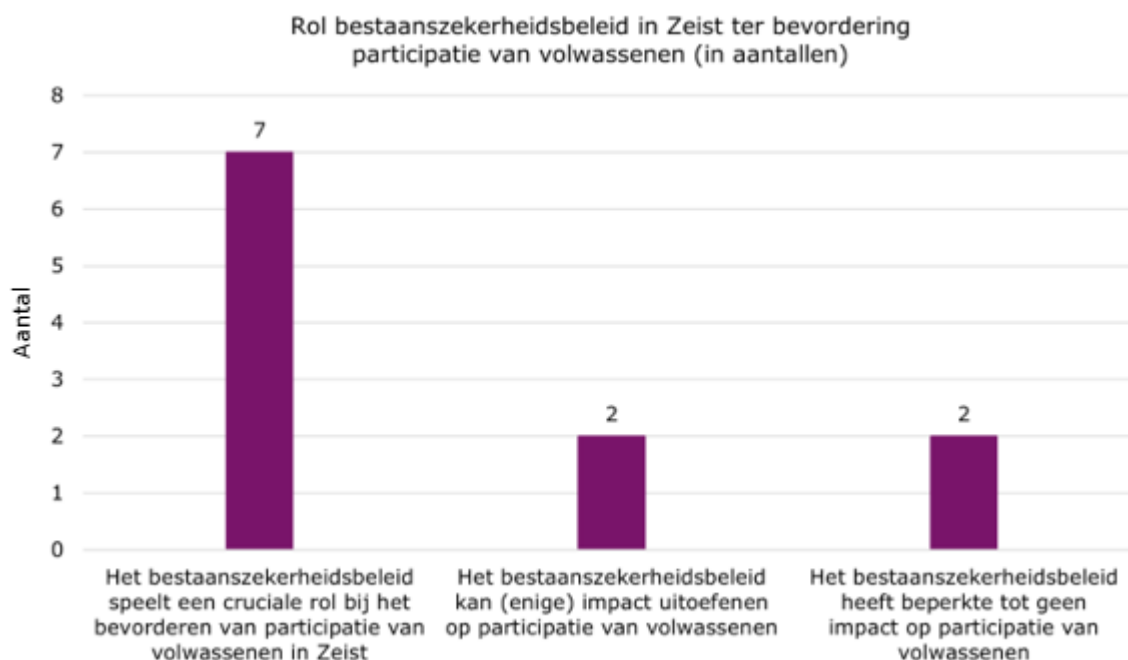
Bijna alle respondenten geven aan samenwerkingsafspraken te hebben met de kerngroep (figuur 20), toegangsteams en het netwerk. Zij geven vooral aan dat korte lijnen en veel investeren in bekendheid binnen het netwerk om samen te werken ze hierin het meest gebracht heeft. Belangrijk hiervoor is het inzetten van meer frequente contactmomenten met de partners. Ook een overzicht voor zowel de partners als de inwoners, of gezamenlijk loket wordt genoemd als oplossing, op die manier hoeven inwoners niet elke aanvraag bij een nieuwe instelling in te dienen.

Figuur 20 De verschillende manieren van samenwerkingen die de respondenten aangaan (n=11)

3.2.6 Rol bestaanszekerheidsbeleid en participatie

De meerderheid van de respondenten vindt dat het bestaanszekerheidsbeleid een cruciale rol speelt bij het bevorderen van participatie van volwassenen in Zeist (figuur 21). De gedachtengang is dat geldzorgen leiden tot stress en dat mensen met veel (financiële) zorgen minder (kunnen) participeren. Door aan de financiële problemen te werken ontstaat ruimte om weer meer mee te gaan doen. Mee kunnen doen in de samenleving is belangrijk om financieel zelfredzaam te kunnen zijn, maar het effect is groter dan dat. Het zorgt voor een sociaal netwerk, de inwoners leren iets, krijgen meer zelfvertrouwen en daarmee meer zelfregie. Twee andere respondenten vinden echter dat het stimuleren van en werken aan participatie niet de primaire taak van het bestaanszekerheidsbeleid zou moeten zijn. Zelf hard willen werken, als inwoner, zou juist weer de norm moeten worden gaf één respondent terug.

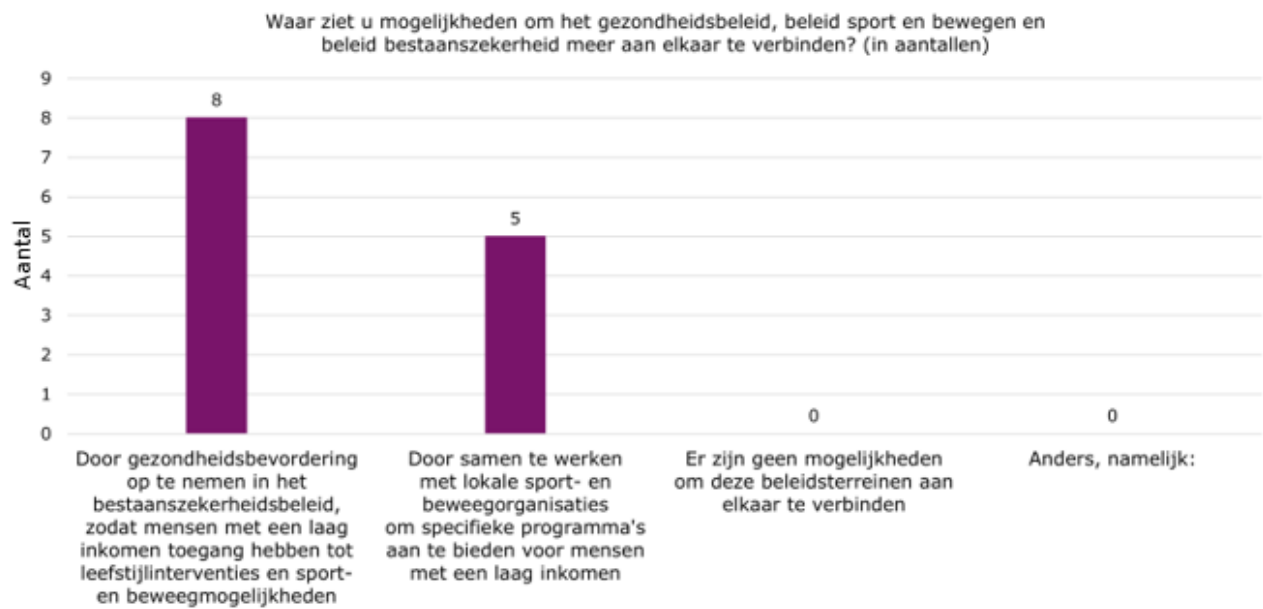

Figuur 21 De rol van het bestaanszekerheidsbeleid in Zeist ter bevordering van de participatie van volwassen inwoners (n=9)

Desondanks vinden alle respondenten dat er verbetering mogelijk is in de rol van het bestaanszekerheidsbeleid voor het bevorderen van participatie. Deze verbeteringen zouden volgens hen moeten bestaan uit: financiële prikkels, zoals hogere uitkeringen, meer subsidies en het Volwassenenfonds implementeren; regie nemen en het goede voorbeeld geven; informatieverspreiding zoals via het (online) loket en bijvoorbeeld via bushokjes; subsidies toekennen naar impact en intensief inzetten op samenwerken en verbinden. Maar ook op zoek te gaan naar nieuwe manieren om de participatie te verhogen, zoals het voorbeeld van de RSD, die de termijn voor toetreding naar werk verlengd heeft, waardoor de kans op participatie verhoogd wordt. Hierbij mag de participatie zowel betaald als onbetaald zijn. Een andere respondent benoemt hierbij ook dat het loont om de doelgroep bij maatschappelijke organisaties in te zetten, niet alleen als vrijwilliger, maar juist ook als betaalde kracht. Er moet meer financiering terug naar de inwoners van Zeist, in plaats van alle uitstroom van geld naar externen. De oprichter van Leren voor de Toekomst noemt het belang van een Lifeschool voor de jeugd. Help jongeren al vroeg met lessen over persoonlijk leiderschap en omgaan met geld. Inwoners komen immers pas uit een uitkering als daar voldoende tegenover staat. Het aanbieden van taallessen met thema's zoals gezondheid en begeleiding naar werk kunnen een bijdrage leveren aan participatie evenals de ontwikkeling van een module voor hulp aan ouderen, om deze doelgroep beter te bereiken.

3.2.7 Verbinden Bestaanszekerheidsbeleid en beleid Sport en bewegen aan Gezondheidsbeleid

Alle respondenten zien mogelijkheden om de verschillende domeinen met elkaar te verbinden. Uit de interviews bleek dat de domeinen elkaar nodig hebben en elkaar alleen maar kunnen versterken (zie figuur 22). Enerzijds door gezondheidsbevordering op te nemen in het bestaanszekerheidsbeleid en anderzijds door samen te werken met lokale sport- en beweegorganisaties om specifieke programma's aan te bieden voor mensen met een laag inkomen.

Figuur 22 Mogelijkheden om het gezondheidsbeleid, beleid sport en bewegen en bestaanszekerheidsbeleid met elkaar te verbinden (n=9), meerdere antwoorden mogelijk

3.3 Conclusies bestaanszekerheidsbeleid

- *Succesfactoren bestaanszekerheidsbeleid* Stakeholders zijn tevreden over het aanbod van regelingen en de laagdrempelige toegang tot regelingen en ondersteuning, bijvoorbeeld door de meertalige toegang tot alle informatie en hulpverleningsinstanties. De afstemming en samenwerking tussen stakeholders en de gemeente met in het bijzonder de netwerkbijeenkomsten werkt goed. De gemeente faciliteert deze samenwerking, door de proactieve manier van werken. Vooral de investeringen in preventie en vroegsignalering van armoede en de investeringen in kansengelijkheid evenals de continuïteit van financiële middelen en budgetten voor het bestaanszekerheidsbeleid zijn volgens de stakeholders belangrijk om te behouden en te versterken.
- *Verbeterpunten bestaanszekerheidsbeleid* Verbeteringen voor het bestaanszekerheidsbeleid zijn meer transparantie en duidelijkheid omtrent regelingen waarvoor inwoners een aanvraag kunnen doen. Een (online) loket waarin alle informatie te vinden is zou hierin helpend zijn. Alhoewel de samenwerking tussen stakeholders en gemeente goed gaat, zijn toch verbeteringen op coordinatie en samenwerking bij instanties voor inkomensondersteuning mogelijk.
- *Doelgroep en bereik* De doelgroep van het bestaanszekerheidsbeleid is divers, echter nog niet iedereen wordt goed bereikt zoals niet-Westerse migranten, nieuwe armen, laaggeletterden, economische kansarme ouders met minderjarige kinderen en jongeren. Het bereik van de doelgroep kan vergroot worden door de doelgroep beter te definiëren, op zoek te gaan naar vindplaatsen van de verschillende doelgroepen om te komen tot scala aan manieren om de doelgroepen beter te bereiken bijvoorbeeld met inzet van ervaringsdeskundigen, intermediairs of betere samenwerking in netwerk (doorverwijzing). Onder andere het aanbieden van maatwerkoplossingen en het geven van meer voorlichting over en bekendheid aan de bestaande regelingen zouden volgens de stakeholders voor een beter bereik van de doelgroep leiden.
- *Samenwerken* Samenwerken komt meermaals naar voren als verbeterpunt. Stakeholders weten elkaar te vinden, maar een actieve samenwerking blijft vaak nog uit. Het is belangrijk om sensitiever te worden en te blijven omtrent bestaanszekerheid in projecten, regelingen en voorzieningen. Hiervoor is het van belang om de communicatielijnen tussen stakeholders onderling en met de gemeente kort en actief te houden. Er moet actiever naar elkaar worden doorverwezen binnen het minimanetwerk. Als de krachten gebundeld worden kunnen er kleine veranderingen ontstaan die tot grotere effecten kunnen leiden.
- *Rol gemeente en rollen partners* Rol van gemeente in het bestaanszekerheidsbeleid is het voeren van regie. Door in te zetten op monitoring en evaluatie van verschillende regelingen, kan een mogelijke toename in aanvragen of complexiteit van casussen geïdentificeerd worden. Dit inzicht helpt om het bestaanszekerheidsbeleid bij te stellen. Daarnaast heeft de gemeente een rol in het verbinden om verschillende partijen meer samen te laten werken. Hierbij mag de gemeente meer eisen stellen aan deze samenwerking. Ook faciliteert de gemeente de uitvoering van het bestaanszekerheidsbeleid door financiering beschikbaar te stellen. De rol van partners is het uitvoering geven aan het beleid door bijvoorbeeld voorlichting te geven, doorverwijzen et cetera; het signaleren van inwoners die hulp kunnen gebruiken en meedenken met het bestaanszekerheidsbeleid van de gemeente door als sparringspartner te fungeren.

- *Participatie* De meerderheid van de respondenten vindt dat het bestaanszekerheidsbeleid een cruciale rol speelt bij het bevorderen van participatie van volwassenen. Dit kan versterkt worden door financiële prikkels zoals hogere uitkeringen, informatie te geven, intensiever samen te werken en te verbinden.
- *Verbinden domeinen Gezondheid, Sport en bewegen en Bestaanszekerheid* Alle stakeholders zien mogelijkheden om de verschillende domeinen met elkaar te verbinden. De domeinen hebben elkaar nodig en kunnen elkaar alleen maar versterken.

3.4 Aanbevelingen bestaanszekerheidsbeleid

- Definieer de doelgroep en denk per subgroep na over de beste strategieën om hen te bereiken, maak daarbij gebruik van ervaringsdeskundigen, intermediairs en partners in het netwerk.
- Verbind bestaanszekerheidsbeleid aan gezondheid om de financiële drempel bij gezondheid te verlagen. Zet in op een duurzaam beleid, met verbindingen van de domeinen. Betrek bij het opstellen van de plannen inwoners, vrijwilligers, ervaringsdeskundigen en stakeholders.
- Verbind bestaande regelingen en interventies aan elkaar en maak dit inzichtelijk en overzichtelijk voor zowel inwoner als professionals, bijvoorbeeld door middel van een infographic of menukaart of (online) loket.
- Breid het aanbod van het bestaanszekerheidsbeleid uit met een Volwassenenfonds. Ondersteun en stimuleer interventies die eigen regie bevorderen, door ook met niet-financiële maatwerkoplossingen te ondersteunen. Kijk naar best practices zoals de U-pas of de jeugdtegoedpas. Verbeter de toegankelijkheid tot regelingen door meer maatwerk toe te passen binnen het aanbod, samen met soepelere criteria waardoor regelingen flexibeler ingezet kunnen worden. Zet in op vergelijkbare toepassingen van best practices, zoals de U-pas en de jeugdtegoedpas.
- Bespreek met de partners waar nog meer mogelijkheden voor samenwerking liggen, zoals het actief doorverwijzen.

4. Conclusie en aanbevelingen

Uit de vragenlijsten, interviews en groepsinterview van beide domeinen kwamen een aantal overeenkomende punten naar voren.

Conclusies

- Verbind deze (en meer) domeinen met elkaar. Om de kwaliteit van leven van de inwoners te verbeteren en de inwoners op alle gebieden te kunnen ondersteunen, zal er meer samenwerking vanuit verschillende domeinen moeten zijn. Samenwerking binnen de gemeente, gezamenlijke doelen stellen en een gezamenlijk plan maken is daarbij het effectiefst.
- Daarnaast wordt in beide domeinen geadviseerd ook de nadruk te blijven leggen op samenwerkingen tussen zowel gemeente en stakeholders, alsook stakeholders onderling. De rol van de gemeente zou hierin nog steeds faciliteren en stimuleren moeten zijn, dat werkt tot nu toe goed.

Aanbevelingen

- Investeer in duurzaamheid van de beide nota's, maak plannen en investeer op langere termijn zodat interventies en organisaties hun effect kunnen verstevigen. Zet ook vooral in op interventies die de zelfregie van inwoners ondersteunen.
- Zorg voor overzicht, duidelijkheid en laagdrempeligheid, naar inwoners en professionals, laat organisaties lijntjes leggen en doorverwijzen naar elkaar, bijvoorbeeld met een (online)netwerk of loket.
- Als laatste is er een duidelijk signaal dat inwoners betrokken moeten worden bij het maken van plannen, en het bereiken van de doelgroepen. Neem vertegenwoordigers, ervaringsdeskundigen, sleutelfiguren en rolmodellen mee in projectgroepen, zodat zij doelgroepgerichte input kunnen geven. Geef de inwoners een duidelijke stem en aandeel in de nota's, zodat de effecten groter en zichtbaarder kunnen worden.

5. Bijlagen

Bijlage 1: Vragenlijsten Gezondheidsbeleid en Bestaanszekerheidsbeleid

Vragenlijst stakeholder beleidsterrein Gezondheid

- 1 Bij welke organisatie werk je en vanuit welke rol?
 - Gemeente Zeist – functie:
 - GGDrU – functie:
 - Sportief Zeist – functie:
 - Zorgorganisatie, namelijk en functie:
 - Welzijnsorganisatie, namelijk en functie:
 - Vrijwilligersorganisatie, namelijk en functie:
 - Anders, namelijk: _____ (vul hier uw antwoord in)

- 2 Op welke manier ben jij betrokken bij het werken aan gezondheid voor inwoners in Zeist? (meerdere antwoorden mogelijk)
 - Uitvoering van activiteiten en/of interventies op het gebied van gezondheid
 - Beleidsontwikkeling op het gebied van gezondheid
 - Onderzoek en monitoring van gezondheidsinitiatieven
 - Financiële ondersteuning van gezondheidsprojecten
 - Anders, namelijk: _____ (vul hier uw antwoord in)

Toelichting:

- 3 Wat doen we al goed in Zeist op het gebied van gezondheid?
(meerdere antwoorden mogelijk)
 - Er wordt op de juiste thema's ingezet
 - Er is een breed en divers aanbod op het gebied van gezondheid
 - Er is goede samenwerking met relevante partners
 - We bereiken de juiste doelgroepen
 - Anders, namelijk: _____ (vul hier uw antwoord in)

Toelichting:

- 4 Bereiken we de juiste inwoners/doelgroepen met onze inzet op gezondheid?
 - Nee, omdat ...
 - Ja, omdat ...

- 5 Op welke gezondheidsthema's zouden we wat jou betreft de komende jaren verder in moeten zetten?
.....

- 6 Hoe verloopt de samenwerking met partners op het gebied van gezondheid?
- Zeer goed
 - Goed
 - Matig
 - Slecht
 - Zeer slecht

Toelichting:.....

- 7 Wat gaat er goed in de samenwerking?

- 8 Wat kan er beter in de samenwerking?

.....

- 9 Wat kan er beter op het gebied van gezondheid in Zeist? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- Het aanbod moet meer gericht zijn op specifieke doelgroepen
- Verbeterd bereik van activiteiten en interventies
- Versterkte samenwerking met relevante partners
- Uitbreiding van het aanbod van activiteiten en interventies
- Anders, namelijk: _____ (vul hier uw antwoord in)

- 10 Zijn inwoners tevreden over de activiteiten/de inzet die vanuit jouw organisatie gepleegd wordt op het gebied van gezondheid? (in interviews doorvragen op hoe organisaties dit weten)

- Inwoners zijn zeer tevreden
- Inwoners zijn over het algemeen tevreden
- Inwoners zijn matig tevreden
- Inwoners zijn ontevreden

Waar zijn de inwoners tevreden over en waar zijn ze niet tevreden over: _____
(vul hier uw antwoord in)

- 10a Leveren inwoners een bijdrage aan de keuze voor activiteiten?

- Inwoners hebben veel invloed op de keuze voor activiteiten
- Inwoners hebben enige invloed op de keuze voor activiteiten
- Inwoners hebben beperkte invloed op de keuze voor activiteiten
- Inwoners hebben weinig tot geen invloed op de keuze voor activiteiten

Toelichting vraag 10a:

- 10b Leveren inwoners een bijdrage aan de uitvoering van de activiteiten?

- Inwoners hebben veel invloed op de uitvoering van activiteiten
- Inwoners hebben enige invloed op de uitvoering van activiteiten
- Inwoners hebben beperkte invloed op de uitvoering van activiteiten
- Inwoners hebben weinig tot geen invloed op de uitvoering van activiteiten

Toelichting vraag 10b:

- 11 Hoe sta je t.o.v. het concept Positieve gezondheid voor toepassing binnen gezondheidsbeleid?
- Zeer positief
 - Positief
 - Neutraal
 - Negatief
 - Zeer negatief
 - Ik ben niet bekend met het concept Positieve gezondheid -> Ga door naar vraag 13

Toelichting vraag 11:

- 12 Hoe zouden we meer vanuit positieve gezondheid kunnen werken in Zeist?

.....

- 13 Vind jij dat de gemeente Zeist op het gebied van gezondheid een duidelijke regierol pakt (zij stuurt, faciliteert, verbindt, is goed bereikbaar en is zichtbaar)?
- Jazeker
 - Ja, maar kan beter
 - Nee

- 14 Hoe kan de gemeente haar rol op het gebied van gezondheid versterken? (meerdere antwoorden mogelijk)
- Gemeente moet meer aansturen
 - Gemeente moet meer initiatieven met elkaar verbinden
 - Gemeente moet meer zichtbaar zijn
 - Gemeente moet beter bereikbaar zijn
 - Er moet beter worden samengewerkt
 - Anders, namelijk

Toelichting:

- 15 Zie jij mogelijkheden om het gezondheidsbeleid, beleid Sport en bewegen en beleid Bestaanszekerheid meer aan elkaar te verbinden?
- Ja, door middel van:
 - Nee, omdat:

- 16 Wat beveel jij Zeist aan op het gebied van gezondheid?

.....

Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst!

Vragenlijst Bestaanszekerheidsbeleid

- 1 Op welke manier bent u betrokken bij het bestaanszekerheidsbeleid?
- Sociaal Raadslieden – functie.....
 - Voedselbank – functie.....
 - Stichting Leren voor de Toekomst – functie.....
 - Regionale Sociale Dienst – functie.....
 - Wijkloophuis Kerk & Samenleving – functie.....
 - Stichting Leerkansen Zeist – functie.....
 - Samen Oplopen – functie.....
 - Kringloop Zeist – functie.....
 - Taalhuis Kunstenhuis Idea – functie.....
 - Schuldhulpmaatje Zeist – functie.....
 - Jeugdfonds Sport & Cultuur – functie.....
 - Hulpkas, Diaconie Protestantse Kerken Zeist – functie.....
 - Moskee – functie.....
 - GGD – functie.....
 - Meander Omnium – functie.....

Terugblik huidig beleid

- 2 Wat zijn de belangrijkste pijlers van het bestaanszekerheidsbeleid in Zeist? (meerdere antwoorden mogelijk).
- Financiële ondersteuning
 - Participatiemogelijkheden
 - Toegang tot basisvoorzieningen
 - Preventie van armoede en uitstroom uit armoede
 - Andere: (vul in)
 - Weet ik niet
- 3 Wat zijn volgens u de succesfactoren in het huidige bestaanszekerheidsbeleid, die bijdragen aan het voorkomen van de verergering van de armoedeproblematiek en kansengelijkheid?
- Open vraag (500 tekens)
- 4 Welke van de volgende factoren in het huidige bestaanszekerheidsbeleid, vindt het belangrijkste? (1 keuze)
- Het bieden van laagdrempelige toegang tot regelingen en ondersteuning.
 - Het betrekken van maatschappelijke partners en lokale organisaties bij de uitvoering van het beleid.
 - Het stimuleren van participatie en zelfredzaamheid van mensen in armoede.
 - Het monitoren en evalueren van het beleid om effectiviteit te meten en bij te sturen.
 - Anders, namelijk:.....
- 5 Wat is volgens u nodig om wat goed gaat in Zeist op het gebied van bestaanszekerheidsbeleid te behouden en versterken?
- Continuïteit van financiële middelen en budgetten voor bestaanszekerheidsbeleid.
 - Verbeterde samenwerking en afstemming tussen betrokken instanties en partners.
 - Uitbreiding van beschikbare regelingen en aanbod voor de doelgroep.
 - Investeren in preventie en vroeg-signalering van armoede en kansengelijkheid.
 - Monitoring en evaluatie van de effecten van het beleid en bijsturing waar nodig.
 - Anders, namelijk: (vul hier uw antwoord in)

Toelichting vraag 5:

- 6 Hoe ziet de doelgroep van het bestaanszekerheidsbeleid eruit? (meerdere antwoorden mogelijk)
- Twee-ouder gezinnen met kinderen
 - Eén-ouder gezinnen met kinderen
 - Alleenstaanden
 - 55 tot 65-jarigen
 - Ouderen (65+)
 - Mensen met een niet-Westerse migratieachtergrond
 - Mensen met een beperking
 - Weet ik niet
 - Anders, namelijk

Toelichting vraag 6:

- 7 Hoe bereiken we de doelgroep? Meerdere antwoorden mogelijk.
- Gemeentelijke website
 - Sociaal team/CJG
 - Maatschappelijke partners
 - Sociale media
 - De doelgroep is niet goed gedefinieerd en er is behoefte aan meer duidelijkheid over wie tot de doelgroep behoort en hoe deze bereikt kan worden.
 - De doelgroep wordt momenteel niet goed bereikt en er is behoefte aan betere outreachende communicatie om hen te bereiken.
 - Anders, namelijk:

- 7b Worden de doelgroepen goed bereikt?
- Ja, toelichting (ga door naar 7D)
 - Nee, toelichting

7c. Welke doelgroepen bereiken we niet/beperkt?

Toelichting vraag 7c:

- 7d. Hoe kunnen we de doelgroep van bestaanszekerheidsbeleid beter bereiken? (meerdere mogelijk)
- Door meer voorlichting en bekendheid te geven over de bestaande regelingen en ondersteuningsmogelijkheden.
 - Door het aanbieden van maatwerkoplossingen die aansluiten bij de individuele behoeften van mensen in armoede.
 - Door samen te werken met lokale ondernemers en werkgevers om werkgelegenheid en economische kansen te bevorderen.
 - Door het uitbreiden van het budget voor bestaanszekerheidsbeleid om meer mensen te kunnen ondersteunen
 - Weet ik niet
 - Anders, namelijk door:

Toelichting vraag 7d:

8. In hoeverre is er een groei te constateren in het aantal inwoners dat een beroep doet op regelingen?
- Groei in de vraag
 - Gelijk blijven in de vraag
 - Afname in de vraag
 - Weet ik niet

Toelichting vraag 8:

Samenwerking

9a. Wat is de rol van de gemeente in de bestaanszekerheid?

.....

9b. Hoe ziet u de rol van uw organisatie hierin?

.....

9c. Wat kan er in de rol van uw organisatie verbeterd worden ?

.....

Open vragen elk 500 tekens

10. Op welke manier werkt u samen in de praktijk, met de kerngroep, de toegangsteams (CJG/ST) en andere netwerkpartners?

- Sterke samenwerkingsafspraken en afstemming tussen de kerngroep, toegangsteams en het netwerk.
- Enige mate van samenwerkingsafspraken en afstemming, maar er is ruimte voor verbetering.
- Beperkte samenwerkingsafspraken en afstemming tussen de kerngroep, toegangsteams en het netwerk.
- Geen samenwerkingsafspraken en afstemming tussen de kerngroep, toegangsteams en het netwerk.

10b. Wat kan er beter in deze samenwerking ?

.....

Verbeterpunten nieuw beleid

11. Vindt u dat het huidige aanbod van regelingen en voorzieningen ten aanzien van bestaanszekerheid verbeterd/uitgebreid moet worden?

- Ja
- Nee

Toelichting vraag 11:

12. Hoe kan er mogelijk extra aanbod en/of regelingen worden vormgegeven? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Door uitbreiding van bestaande regelingen
- Het creëren van nieuwe regelingen
- Het vergroten van het aanbod van ondersteuning op gebieden zoals werk, inkomen, huisvesting, en zorg.
- Meer samenwerking met andere partijen, zoals bedrijven, maatschappelijke organisaties, en lokale initiatieven.
- Anders, namelijk:

13. Welke verbeterpunten zijn er voor de lokale inkomensondersteuning voor volwassenen en kinderen in de gemeente Zeist? (meerdere antwoorden mogelijk)
- o Meer transparantie en duidelijkheid over de beschikbare regelingen en hoe deze kunnen worden aangevraagd.
 - o Hogere financiële ondersteuning om te voorzien in de basisbehoeften van volwassenen en kinderen.
 - o Verbetering van de toegankelijkheid van de regelingen, zodat meer mensen er gebruik van kunnen maken.
 - o Meer aandacht voor preventie en begeleiding bij schuldenproblematiek.
 - o Betere coördinatie en samenwerking tussen verschillende instanties die betrokken zijn bij inkomensondersteuning.

14. Kunt u best practices of voorbeelden van minimaregelingen/voorzieningen voor bestaanszekerheid van andere gemeenten noemen? (open vraag)

.....

15. Welke verbeterpunten zijn er voor de lokale inkomensondersteuning voor volwassenen en kinderen in de gemeente Zeist? Meer antwoorden mogelijk.
- o Meer transparantie en duidelijkheid over de beschikbare regelingen en hoe deze kunnen worden aangevraagd.
 - o Hogere financiële ondersteuning om te voorzien in de basisbehoeften van volwassenen en kinderen.
 - o Verbetering van de toegankelijkheid van de regelingen, zodat meer mensen er gebruik van kunnen maken.
 - o Meer aandacht voor preventie en begeleiding bij schuldenproblematiek.
 - o Betere coördinatie en samenwerking tussen verschillende instanties die betrokken zijn bij inkomensondersteuning.
 - o Anders, namelijk:

Toelichting vraag 15:

16. Welke mogelijkheden ziet u om het percentage volwassenen dat participeert te verhogen?

.....

17. Hoe ziet u de rol van het bestaanszekerheidsbeleid in Zeist als het gaat om het bevorderen van participatie van volwassenen in de samenleving?
- o Het bestaanszekerheidsbeleid speelt een cruciale rol bij het bevorderen van participatie van volwassenen in Zeist
 - o Het bestaanszekerheidsbeleid kan (enige) impact uitoefenen op participatie van volwassenen.
 - o Het bestaanszekerheidsbeleid heeft beperkte tot geen impact op participatie van volwassenen.

Toelichting vraag 17:

- 17b Zijn er mogelijkheden tot verbetering op dit gebied ?

- o Nee, omdat
- o Ja, namelijk

18. Waar zie jij mogelijkheden om het gezondheidsbeleid, beleid sport en bewegen en beleid bestaanszekerheid meer aan elkaar te verbinden? (meerdere antwoorden mogelijk)
- o Door gezondheidsbevordering op te nemen in het bestaanszekerheidsbeleid, zodat mensen met een laag inkomen toegang hebben tot leefstijlinterventies en sport- en beweegmogelijkheden.
 - o Door samen te werken met lokale sport- en beweegorganisaties om specifieke programma's aan te bieden voor mensen met een laag inkomen.
 - o Door subsidies en kortingen aan te bieden voor sport- en beweegactiviteiten aan mensen met een laag inkomen.
 - o Er zijn geen mogelijkheden om deze beleidsterreinen aan elkaar te verbinden.
 - o Anders, namelijk: (vul hier uw antwoord in)

19. Heeft u nog toevoegingen/opmerkingen?

.....

Bedankt voor het invullen van de vragenlijst. Mogelijk ontvangt u naar aanleiding van de antwoorden een verzoek om deel te nemen aan een kort digitaal interview.

Bijlage 2: Deelnemerslijst

Thema Gezondheid

- Sportief Zeist
- Humanitas Heuvelrug
- Taalhuis Kunstenhuis Idea
- Coöperatie ecare4you/Mijn leven 2.0
- MeanderOmnium
- Coalitie Kansrijke Start Zeist
- Gemeente Zeist
- St. Chris en Voorkom!
- Wijkloophuis Zeist West (Kerk en Samenleving)
- Omgevingsdienst regio Utrecht/Boswerf
- Algemene Senioren Vereniging (ASV)
- Stichting Hartslag Zeist
- Vollenhove Vooruit/Wegwijs café Gemeente Zeist
- GGD regio Utrecht

Thema Bestaanszekerheid

- Samen Oplopen
- MeanderOmnium
- Stichting Leerkansen Zeist
- Sociaal Raadslieden
- Sociaal Raadslieden
- Regionale Sociale Dienst (RSD) Kromme Rijn Heuvelrug
- Hulpkas Diaconie Protestantse Kerken Zeist
- Wijkloophuis Kerk en Samenleving
- Schuldhulpmaatje Zeist
- Voedselbank
- Taalhuis Kunstenhuis Idea
- Kringloop Zeist
- Jeugdfonds Sport & Cultuur
- Stichting Leren voor de toekomst
- GGD regio Utrecht
- WIH Vollenhove

Roodgedrukt: organisaties waar één of meer medewerkers van geïnterviewd zijn.

Toestemmingsverklaring Evaluatie Beleidskader Gezondheid en Bestaanszekerheid Zeist

Toelichting onderzoek

In opdracht van gemeente Zeist voert GGD regio Utrecht een evaluatie van het Beleidskader Zeist uit. Hierbij worden de ervaringen van verschillende stakeholders van beleidskader Gezondheid en Bestaanszekerheid geïnventariseerd. Op deze manier wordt inzicht verkregen in de sterke-, zwakke- en aandachtspunten van het beleidskader. Tijdens dit interview gaan we in op antwoorden van de door u ingevulde vragenlijst.

Contactgegevens

Naam (onderzoeker) T +31 6xxxxxx, M xxx@ggdru.nl

Uw rechten

- Ik heb het recht om vragen te weigeren of op elk moment, zonder opgave van reden mijn deelname te beëindigen. Bij dit besluit worden mijn gegevens niet in het onderzoek meegenomen.
- De audio-opname van het interview is uitsluitend bedoeld voor analyse en rapportage van GGD regio Utrecht.
- Citaten uit het interview kunnen als illustratie in een rapportage worden opgenomen. Als dat het geval is, zullen wij vooraf uw toestemming vragen en wordt niet de naam, enkel de organisatie benoemd.
- GGD regio Utrecht garandeert mij een zorgvuldige omgang met mijn antwoorden en persoonsgegevens. Zonder mijn uitdrukkelijke schriftelijke toestemming worden deze nooit aan derden verstrekt zie: <https://www.ggdru.nl/over-de-ggd/wat-doet-de-ggd/uwprivacy>
- In een rapport komt geen lijst met namen, wel een lijst met organisaties die deelnemen aan het onderzoek.

Ik ben voldoende ingelicht over mijn rechten voor dit onderzoek en stem in met deelname.

Naam deelnemer:

Datum: **Handtekening deelnemer:**

Mijn plichten

Ik heb het onderzoek zo goed mogelijk toegelicht. Als een deelnemer met het interview wil stoppen dan kan dat op elk moment. De tot dan toe verzamelende gegevens zal ik vernietigen. Informatie over de deelnemer en de wens het interview te beëindigen, deel ik niet met personen buiten het projectteam.

Naam onderzoeker:

Datum: **Handtekening onderzoeker:**

Postbus 51, 3700 AB Zeist
BTW nr. NL0083.53.475.B01

T 030 608 60 86
K.v.K. nr. 50909185

E info@ggdru.nl
IBAN NL77.RABO.0395.2312.80

I www.ggdru.nl

GGD regio Utrecht

Postbus 51
3700 AB Zeist

T 030 608 608 6
E info@ggdru.nl
I www.ggdru.nl

Uitgave
© GGD regio Utrecht
September 2023

